

Gestructureerd Nederlands *voor feiten en regels*

*Voor het bouwen van
bruggen tussen wet- en
regelgeving en beleid
en de diensten van de
overheid*

Auteur: Diederik Dulfer
Versie: 2014-10-13-0835
*Gestructureerd Nederlands voor feiten
en regels DD 063*

Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels

Inhoudsopgave

1	Wijzigingenbeheer	4
2	Voorwoord	5
2.1	Dank	5
3	Wendbare wetsuitvoering	6
4	Gestructureerd Nederlands	10
4.1	Wat is Gestructureerd Nederlands	10
4.2	Doel van Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels	10
4.3	Semantics of Business Vocabulary and Business Rules	12
4.4	Feiten gebaseerd modelleren	13
4.5	Domein Specifieke Taal (DSL)	13
5	Opmaak	14
6	Feiten, rechtsfeiten en gegevens	16
7	Dingen en beschrijvingen	19
7.1	Namen en definities	19
7.2	Feiten	20
7.3	Feitpatronen	21
7.4	Rechtsfeitpatronen	24
7.5	Feitenadministratie	25
8	Termen en contexten	26
8.1	Termen	26
8.2	Contexten	28
9	Feitpatronen	29
9.1	Feitpatroon voor menselijke verwerking	29
9.2	Feitpatroon voor gemechaniseerde verwerking	29
10	Regels	31
10.1	Soort regel	31
10.2	Rechtsnormen en normen	31
10.3	Classificatieregels	34
10.3.1	Deelverzameling	34
10.3.2	Vereniging	35
10.3.3	Doorsnede	36
10.3.4	Verschilverzameling	37
10.3.5	Instanties van een categorie	38
10.4	Afleidingsregels	38
10.5	Integriteitsregels	39
10.6	Norm- en regelpatroon	39

Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels

10.7	Vormen regels.....	40
11	Tijdsbepalingen.....	42
11.1	Periode, tijdstip, tijdsduur.....	42
11.2	Periode en tijdstippen.....	42
11.2.1	Aansluitende perioden.....	43
11.2.2	Achtereenvolgende perioden of tijdstippen.....	44
11.2.3	Binnen een periode.....	44
11.2.4	Overlappende perioden.....	45
11.2.5	Het moment waarop een periode start.....	46
11.2.6	Het moment waarop een periode eindigt.....	46
11.2.7	Relatief tijdstip of periode.....	47
12	Voorbeeld gestructureerd Nederlands.....	48
12.1	Context.....	48
12.2	Wettekst.....	48
12.3	Analyse van de wet.....	48
12.4	Producten en diensten.....	49
12.5	Definities van termen.....	50
12.6	Relevante feiten.....	50
12.7	Rechtsnormen en (rechts)feiten.....	51
12.7.1	Aanvullende regels.....	52
12.8	Administraties.....	53
12.9	Gehanteerde patronen.....	55
13	Definities.....	56
13.1	Algemene begrippen.....	56
13.2	Juridische begrippen.....	58
13.3	Begrippen voor het specificeren van een overheidsorganisatie.....	60
13.4	Begrippen voor het specificeren van administraties.....	~~62~~ 61
13.5	Definities van soorten gegevens.....	~~63~~ 62
14	Bibliografie.....	~~66~~ 65

1 Wijzigingenbeheer

Datum	Omschrijving en reden van de wijziging
2 April 2013	Feittypen vervangen door gegevenstype. De voorbeelden in dit document gingen over het inrichten van administraties. Administraties bevatten gegevens, het betreft dus gegevenstypen. Later nog toevoegen feittypen voor de feiten in de realiteit.
3 April 2013	Annoteren van handelingen in stap 1 vervangen door het annoteren van activiteiten. Doel van het annoteren van handelingen is immers een basis te vormen voor stap 3. Beter meteen activiteit noemen. Later toevoegen dat in de wet- en regelgeving ook feiten (handelingen, gebeurtenissen, omstandigheden en tijdsverlopen) kunnen voorkomen.
3 April 2013	Samenvatting drastisch tekstueel aangepast aan nieuwe inzichten (Context, handeling/activiteit).
15 April 2013	Feittypen toegevoegd als abstractie van de brute feiten.
13 Mei 2013	Het document Gestructureerd Nederlands gesplitst in drie delen. Deel I Wetsanalyse Deel II Gestructureerd Nederlands voor producten en diensten Deel III Gestructureerd Nederlands voor administraties
10 juli 2013	Deel II een nieuw doel gegeven, te weten het deel van de specificatietaal voor het definiëren van feiten en regels
29 september 2013	Begonnen met het verwerken van de opmerkingen van Sjr op Deel II.
18 september 2014	Feittypen vervangen door feitpatroon. Gegevenstype eruit geschreven en vervangen door feitpatroon mechanische verwerking.

2 Voorwoord

2.1 Dank

Met dank aan:

Sjir Nijssen, Tom van Engers, Mariette Lokin, Wim van Stokkum, Marco Brattinga, Robert van Doesburg, Christiane Buschman, Jan Torny, Folkert Bruining, Frans Fokkenrood, Jan Veldhoen, Gerrit op 't Land, Christiane Buschman, Jeroen van Grondelle, Marian Tempels, Eline de Haan.

Gertrude Sangers-van Capellen heeft een significante bijdrage geleverd aan dit document door haar precieze reviewcommentaar. Daarnaast zijn belangrijke ideeën vanuit Regelspraak toegepast in Gestructureerd Nederlands. Bedankt Gertrude en de overige leden van het Regelspraak team.

Gert Veldhuijzen van Zanten heeft voor Gestructureerd Nederlands een proef editor gemaakt. Door de vragen die ontstonden tijdens het bouwen van de editor werd een belangrijke bijdrage geleverd aan de kwaliteit van dit document. Dank daarvoor!

3 Wendbare wetsuitvoering

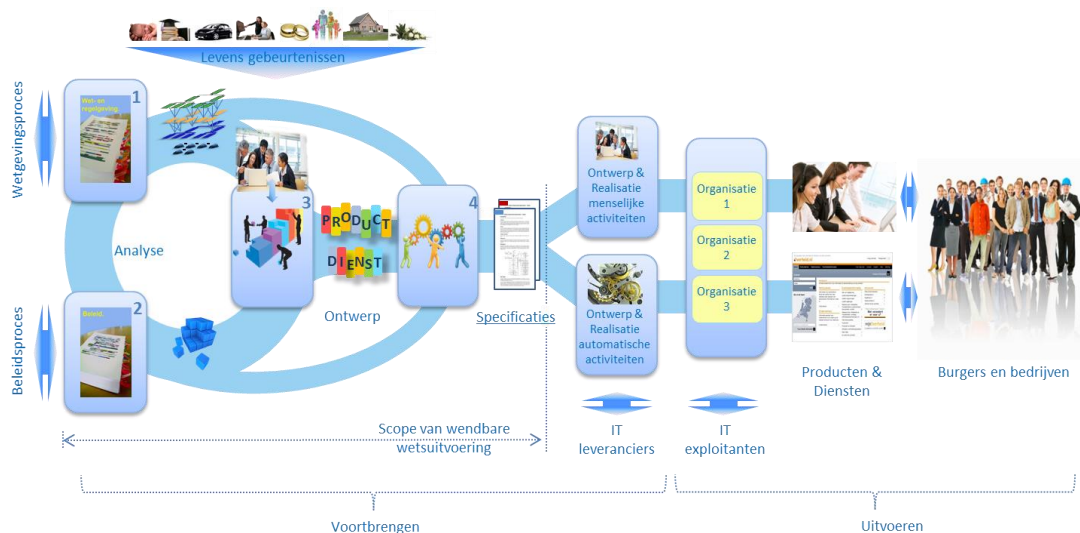
Wendbare wetsuitvoering is een ontwikkeling die is gestart om de voortbrenging van de informatievoorziening binnen de overheid te verbeteren. Het is de ambitie van wendbare wetsuitvoering om kennis over wetgeving en uitvoeringsbeleid te ontsluiten voor gebruik in allerlei vormen van dienstverlening aan de maatschappij. Onze focus is gericht op het toegankelijk, behapbaar en herbruikbaar maken van de kennis in wetgeving en uitvoeringsbeleid met als doel: eisen te stellen aan de inrichting van diensten.

De eisen gesteld aan diensten vormen de basis voor de feitelijke inrichting van de processen en applicaties voor de ondersteuning van bedrijfsonderdelen. Het ontwerpen en realiseren van deze inrichting valt buiten deze werkwijze, daarvoor zijn in de markt tal van goede werkwijzen en oplossingen beschikbaar

Wetgeving en uitvoeringsbeleid worden gemaakt door deskundigen met veel materiekkennis. Deze kennis verwoorden zij op een kernachtige en gestructureerde manier in teksten door middel van juridische taal. Om de wet- en regelgeving uit te kunnen voeren worden op basis van deze teksten diensten voor burgers en bedrijven ontworpen en gerealiseerd. Daarvoor moet de kennis in de teksten wel expliciet worden gemaakt. Het expliciet maken van de kennis is en blijft mensenwerk. Dit werk heeft een grote dynamiek en vraagt om een goede ondersteuning.

Wendbare wetsuitvoering is een denk- en werkwijze om van wetgeving en uitvoeringsbeleid in enkele stappen snel, beheerst en traceerbaar te komen tot diensten voor burgers en bedrijven. Met traceerbaar bedoelen we dat juristen de uitwerking van wetgeving en uitvoeringsbeleid zelf kunnen volgen en beoordelen en dat de uitwerking altijd eenduidig terug te relateren is aan de bron in wetgeving en uitvoeringsbeleid. We gebruiken daarom in de uitwerking zoveel mogelijk natuurlijke taal in een gestructureerde vorm.

Wendbare wetsuitvoering is gebaseerd op ervaringen van een aantal uitvoeringsorganisaties en marktpartijen.

Figuur 1 Wendbare wetsuitvoering in beeld

Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels

De werkwijze bestaat uit de volgende 4 stappen:

Stap 1: Analyseren van (de veranderingen in) wetgeving.

Stap 2: Analyseren van het uitvoeringsbeleid van de Belastingdienst en bedrijfsonderdelen

Stap 3: Ontwerp van de diensten van de Belastingdienst

Stap 4: Ontwerp van de bepaling van rechtsgevolgen

Stap 1: Analyseren van (de veranderingen in) wetgeving.

In onze werkwijze worden eerst de samenhangende verzamelingen van regels en (rechts)feiten in de wetgeving onderscheiden. Definities van termen zijn daarbij bepalend omdat zij de betekenis van de (rechts)feiten en de regels bepalen. We noemen een samenhangende verzameling van regels en feiten een 'context'. Een context is dus één of meer aanwijsbare stukken tekst in wetgeving. Een context heeft een maximale interne samenhang en minimale samenhang met andere contexten en is daarmee geschikt om (relatief) zelfstandig uit te werken in de volgende stappen van de werkwijze.

Contexten hangen met elkaar samen. Een samenhang van contexten noemen we een 'structuur'. Bijvoorbeeld de contexten die betrekking hebben op het belastingplichtig zijn van een persoon hangen in één structuur. Vaak zijn er meerdere structuren in wetgeving te onderkennen. Deze structuren zijn meestal al zichtbaar in de indeling van de wetgeving. In andere gevallen is meer analyse van de wetgeving nodig.

De structuren in desbetreffende wetgeving worden tijdens de analyse expliciet gemaakt. Deze structuren zijn nodig om de contexten beheersbaar en beheerbaar te houden. Daarnaast worden contexten gebruikt om de structuren in de wetgeving te kunnen visualiseren.

Het doel van stap 1 is samen te vatten als: "Expliciet maken van contexten, structuren, rechten, plichten, rechtsfeiten en termen in (veranderingen in) de wetgeving zodanig dat de kennis in de wetgeving wordt geëxpliciteerd en bruikbaar is voor de stappen 3 en 4."

Stap 2: Analyseren van het uitvoeringsbeleid van de Belastingdienst en bedrijfsonderdelen

Het uitvoeringsbeleid van de overheidsorganisatie wordt op soortgelijke wijze als de wetgeving geanalyseerd. Ook hier worden de contexten bepaald en worden ook de relaties tussen deze contexten expliciet gemaakt. De contexten uit het uitvoeringsbeleid worden als zodanig verder uitgewerkt en niet vermengd met de contexten uit wetgeving (wel verbonden). Het gescheiden houden van de contexten uit wetgeving en de contexten uit het uitvoeringsbeleid zorgt ervoor dat in een later stadium traceerbaarheid mogelijk blijft naar de oorspronkelijke bron.

Het uitvoeringsbeleid bevat aanvullingen op de contexten uit wetgeving. Deze worden als zodanig geannoteerd met verwijzing naar de betreffende context uit de wetgeving.

Ook de relevante termen in het uitvoeringsbeleid worden expliciet gemaakt en vormen samen met de contexten en de relaties tussen de contexten de basis waarop diensten mede worden gebaseerd.

Het doel van stap 2 is samen te vatten als: "Expliciet maken van contexten, termen in (veranderingen in) het uitvoeringsbeleid van de overheidsorganisatie, zodanig dat diensten mede hierop kunnen worden gebaseerd".

Stap 3: Ontwerp van de diensten van de Belastingdienst

Op basis van de in stap 1 onderkende rechten en plichten komen we tot diensten¹ voor burgers, bedrijven en voor medewerkers. Bij de diensten worden de verwijzingen opgenomen naar de relevante contexten. De termen, rechts(feiten) en regels uit deze contexten zijn veelal niet geschikt voor gebruik in de interactie met burgers en bedrijven. Daarom herformuleren we deze rechtsfeiten in gangbare termen zodanig dat burgers en bedrijven de relevante gegevens over de feiten kunnen aanleveren dan wel zelf kunnen bepalen welke dienst in hun omstandigheden van toepassing is. Om zo dicht mogelijk aan te sluiten bij de beleving van burgers en bedrijven verbinden we de diensten waar mogelijk met levensgebeurtenissen.

Het doel van stap 3 is samen te vatten als: “Definiëren van de diensten voor interactie tussen overheid en burgers en bedrijven, en van classificatie van de feiten naar rechtsfeiten.”

Stap 4: Ontwerp van de bepaling van rechtsgevolgen

Nu we na stap 3 inzicht hebben gekregen in de termen waarmee we rechtsfeiten uitvragen en de diensten waarin we dat doen, gaan we in stap 4 uitwerken hoe wij de rechtsgevolgen bepalen (bv. verschuldigde inkomstenbelasting of recht op verblijf. In stap 4 worden de regels bepaald waarmee rechtsgevolgen worden bepaald en vervolgens worden deze regels gevalideerd. Immers: “op basis van dezelfde gegevens en dezelfde regels dient altijd tot dezelfde beslissing worden gekomen”. Waar mogelijk definiëren we regels die op basis van de opgevraagde gegevens de rechtsgevolgen kunnen bepalen.

Niet in alle gevallen geeft geautomatiseerde toepassing van regels op de opgevraagde gegevens voldoende garanties op rechtszekerheid en/of rechtsgelijkheid.

Als er op voorhand bij geautomatiseerde toepassing van regels onvoldoende garanties op rechtszekerheid en/of rechtsgelijkheid zijn, dan worden regels gemaakt voor de bepaling van rechtsgevolgen door medewerkers. Zij passen de regels dan toe op de gegevens, al dan niet in interactie met de betreffende personen. Ook wordt bepaald welke feiten vastgelegd moet worden in de administratie.

Het doel van stap 4 is samen te vatten als: “Uitwerken hoe rechtsgevolgen worden bepaald op basis van de rechtsfeiten van stap 3 en wat daarvan wordt vastgelegd.”

Na stap 4, als de diensten volledig zijn gedefinieerd, worden de diensten toegewezen aan de bedrijfsonderdelen die ze moeten uitvoeren. Dit valt buiten de afbakening van wendbare wetsuitvoering.

Elk van de stappen van de werkwijze heeft afzonderlijk toegevoegde waarde. Daarom hoeft de werkwijze niet noodzakelijk als geheel geïmplementeerd te worden. Elk van de stappen en zelfs onderdelen van de stappen kunnen afzonderlijk geïmplementeerd worden.

Wendbare wetsuitvoering zorgt ervoor dat de eisen altijd te relateren zijn aan de bron, nl. de vastgestelde wetgeving en uitvoeringsbeleid. Hierdoor blijft inzicht in de beoogde doelen van de wetgever of beleidsmedewerker bestaan en is hieraan uitleg aan de klant te relateren.

In wendbare wetsuitvoering worden activiteiten, regels en gegevens in samenhang uitgewerkt. Delen van deze werkwijze worden ook wel aangeduid als Business Rule Management (BRM) of regelgebaseerd werken.

---

¹ Dit verhaal gaat uit van nieuwe wet- en regelgeving. In het geval van bestaande wet- en regelgeving kan het hier dus gaan om aanpassingen van diensten.

Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels

Met wendbare wetsuitvoering hebben we een professionele voortbrenging en beheer van eisen als middel om:

- Veranderingen sneller te kunnen doorvoeren (time to market)
- Voorspelbaar resultaten te leveren in de uitvoering (rechtsgelijkheid)
- Kennis expliciet en herbruikbaar te maken (afhankelijkheid experts verminderen)
- Veranderingen op minder plaatsen te hoeven doorvoeren (kosten)

4 Gestructureerd Nederlands

4.1 Wat is Gestructureerd Nederlands

Gestructureerd Nederlands is een verzameling van formele kunstmatige talen² waarin specificaties worden geschreven. De talen zijn gericht op overheidsorganisaties die wettelijke taken moeten uitvoeren en die bij de uitvoering van de wet- en regelgeving ondersteund worden door ICT.

Hieronder wordt een niet limitatief overzicht gegeven van de talen die deel uitmaken van Gestructureerd Nederlands.

Producten en diensten	Vergelijkingen	Tijdsbepalingen	Objecten en kenmerken	Namen
Normen	Contexten & verbanden	Booleaanse & ternaire operatoren	Feiten	Variabelen
Classificatieregels	Eenheden /valuta	Reken operatoren	Lokaties / landen	Constanten
Afleidingsregels	Proces (werkstroom)	Toegangsbeveiliging	Risicoregels	Domeinen
Communicatie	Financieel	Communicatie	Identificatie	...

Figuur 2 Talen die onderdeel uitmaken van gestructureerd Nederlands

Elk van de talen uit gestructureerd Nederlands is een gecontroleerde natuurlijke taal. Een gecontroleerde natuurlijke taal is een deelverzameling van een natuurlijke taal. Ze worden ontwikkeld door het beperken van de grammatica en de woordenschat om ambiguïteit en complexiteit te verminderen of te elimineren.

4.2 Doel van Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels

Zoals hiervoor aangegeven is Gestructureerd Nederlands een grote verzameling talen. Te groot om in zijn geheel te beschrijven. Daarom is gekozen om in dit document te beperken tot feiten en regels. Feiten zijn gebeurtenissen, handelingen, tijdsverlopen of omstandigheden waarvan de werkelijkheid vaststaat, ofwel zintuiglijk kunnen worden waargenomen of instrumenteel gemeten. Regels zijn voorschriften ten aanzien van de uitvoering van handelingen, de integriteit van feiten, het classificeren, toewijzen en afleiden van feiten.

Bij het ontwikkelen van het gedachtegoed wendbare wetsuitvoering is de behoefte ontstaan aan het heel precies maken van specificaties op basis van wet- en regelgeving. Omdat er geen gestructureerde talen beschikbaar zijn op de markt om het geheel van specificaties op te schrijven is Gestructureerd Nederlands gedefinieerd.

---

² Een taal is een wijze van communicatie in de vorm van tekens, die gezamenlijk een systeem vormen.

Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels

Belangrijkste doel van dit gedeelte van Gestructureerd Nederlands is te komen tot complete en uitlegbare specificaties van producten en diensten voor burgers en bedrijven. Gestructureerd Nederlands ondersteunt de stappen 3 en 4 van wendbare wetsuitvoering. Dit document bevat een deel van Gestructureerd Nederlands, te weten dat deel dat de mogelijkheid biedt om de feiten en regels te beschrijven in stap 3 en stap 4.

Door eenduidige, complete en uitlegbare specificaties te creëren kan de overheid veel geld besparen en een aanzienlijke kwaliteitsverbetering kunnen realiseren.

Een van de maatregelen om uitlegbaarheid te creëren is om te zorgen dat alle specificaties aantoonbaar kunnen worden terug herleid naar wet- en regelgeving of intern beleid. Dit zorgt er tevens voor dat de impact van wetswijzigingen sneller en duidelijker kan plaats vinden.

Opmerking [DD1]: Impact bepalen van de wijzigingen van de wet- en regelgeving. Dus meer invloed op de wet- en regelgeving en de effectiviteit ervan.

Dit document beschrijft het deel van Gestructureerd Nederlands waarin de gewenste uitvoering van de wet- en regelgeving kan worden beschreven. Bij het opstellen van Gestructureerd Nederlands zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. Gebruik de kennis uit de wet- en regelgeving
We omarmen de precisie van wet- en regelgeving en gebruiken alle kennis die daarin zit in. Dit betekent dat Gestructureerd Nederlands waar mogelijk juridische (meta-)concepten gebruikt om specificaties op te stellen.
2. Multi-disciplinair samenwerken
We willen dat materiedeskundigen (juristen / fiscalisten, bedrijfskundigen en ICT-ers) elkaar kunnen begrijpen o.a. door het specificeren van eisen voor diensten in een controlled natural language (een gecontroleerde Nederlandse taal);
3. Specificaties zijn onafhankelijk van de technische oplossing
Dit betekent dat Gestructureerd Nederlands niet is bedacht met één specifiek executieplatform. De in Gestructureerd Nederlands opgestelde specificaties zijn dus implementatieonafhankelijk.
4. Traceerbaarheid
Met behulp van de taal, Gestructureerd Nederlands, kunnen vanuit de eisen relaties worden gelegd naar de (juridische) brondocumenten. Vanuit de brondocumenten moet het mogelijk zijn om relaties te vinden naar opgestelde specificaties.
5. Multi-realiteit (werkelijkheid, juridische werkelijkheid en administratieve werkelijkheid)
De taal, Gestructureerd Nederlands, maakt een duidelijk onderscheid tussen feiten, rechtsfeiten en gegevens (geregistreerde feiten).
6. Alle specificaties worden expliciet vastgelegd
Alle beslissingen worden duidelijk vastgelegd zodat deze gevalideerd kunnen worden door materiedeskundigen;
7. Specificeren in samenhang
Eisen aan processen, regels en gegevens worden in samenhang gespecificeerd. Feiten, rechtsfeiten en gegevens (geregistreerde feiten) worden onderscheiden.
8. Marktstandaarden
Waar mogelijk maken we gebruik van marktstandaarden. SBVR heeft waar mogelijk de basis gevormd voor Gestructureerd Nederlands.
9. Vertaalbaarheid
Gestructureerde Nederlands moet vertaalbaar zijn naar het Engels en andere talen, om het gebruik van kennis in de EU-wetgeving te ondersteunen en om buitenlandse burgers te ondersteunen als klanten van 'Nederlandse' diensten. De focus ligt dus op het vastleggen van de betekenis en niet op het kiezen van een representatie.

Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels

Door het vasthouden aan bovenstaande uitgangspunten kunnen de volgende doelstellingen worden gehaald:

- Valideerbaar; de specificatie wordt opgesteld in natuurlijke taal.
- Traceerbaar; de relatie naar de wet- en regelgeving wordt geëxpliciteerd.
- Transparant; expliciet vastleggen van tussenresultaten. Alleen door het expliciet vastleggen van tussenresultaten is het mogelijk om deze te valideren en te hergebruiken
- Herhaalbaar; expliciet vastleggen van beslissingen. Alleen door het expliciet vastleggen van beslissingen is het mogelijk om deze te valideren.
- Integreerbaar; een integrale aanpak voor processen, gegevens en regels.
- Standaardisatie; Talen voor het opstellen van specificaties zodat deze ook herbruikbaar worden.

4.3 Semantics of Business Vocabulary and Business Rules

Semantics of Business Vocabulary and Business Rules (SBVR) is een standaard van de Object Management Group (OMG). SBVR is bedoeld voor het op een formele, declaratieve en gedetailleerde wijze beschrijven van een onderneming door middel van natuurlijke taal. SBVR is bedoeld om complexe compliance-regels, zoals operationele regels voor een onderneming, veiligheidsbeleid, standaard compliance, of reglementaire compliance regels te formaliseren. De formele woordenschat en regels kunnen worden geïnterpreteerd en gebruikt door computersystemen. SBVR is een integraal onderdeel van de OMG Model Driven Architecture (MDA).

De Object Management Group is een in 1989 opgericht consortium, dat zich richt op de ontwikkeling van standaarden. De OMG richt zich tegenwoordig op het model gedreven ontwikkeling (MDA) en de bijbehorende standaarden. Bij de oprichting waren 11 bedrijven betrokken, waaronder Apple, Hewlett-Packard, IBM, en Sun. Ondertussen zijn meer dan 800 bedrijven betrokken en werkt het consortium voort aan het beheer en de ontwikkeling van verschillende internationaal erkende standaards.

In dit document Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels wordt SBVR toegepast voor de Nederlandse situatie en de Nederlandse wet- en regelgeving.

4.4 Feiten gebaseerd modelleren

Voor het modelleren van feiten maakt de SBVR standaard gebruik van het begrip facttype (feitpatroon). Feitpatronen vormen een belangrijk onderdeel van Gestructureerd Nederlands. Facttype (Feitpatroon) is een begrip dat afgeleid is van in de markt bekende methoden zoals CogNIAM, ORM en FCO-IM.

CogNIAM is de nieuwe variant van NIAM, Natural language Information Analysis Method. Door de introductie van processen in Kenniskunde is de naam van de aanpak veranderd in CogNIAM "Cognition enhanced NIAM". CogNIAM is een uitbreiding van voorgaande versies van de aanpak met begripsdefinities alsook een volledig procesperspectief compliant met BPMN.

Object role modeling (ORM) wordt gebruikt om de semantiek van feiten te modeleren. ORM wordt vaak gebruikt voor het maken van gegevensmodelleren voor software engineering.

Fully Communication Oriented Information Modeling (FCO-IM) is een methode voor het maken van conceptuele gegevensmodellen. Dergelijke modellen kunnen dan automatisch worden omgezet in entiteit-relatie-modellen (ERM), Unified Modeling Language (UML), relationele of dimensionale modellen.

4.5 Domein Specifieke Taal (DSL)

Een domein-specifieke taal (Domain Specific Language DSL) is een programmeertaal gespecialiseerd in een bepaald toepassingsdomein. Dit in tegenstelling tot een taal voor algemene doeleinden (General Purpose Language GPL), die breed toepasbaar is, maar speciale functies mist voor bepaalde domeinen. Er is een grote verscheidenheid van DSL's, variërend van talen voor gewone domeinen, zoals HTML voor webpagina's, tot in talen die door slechts een enkel stukje software worden gebruikt.

Gestructureerd Nederlands is een verzameling van domein specifieke talen die specifiek gericht is op het domein 'uitvoeren van wet- en regelgeving'.

5 Opmaak

Binnen dit document wordt opmaak (lettertype, kleur) gehanteerd ten bate van de leesbaarheid. De opmaak is bepalend voor de betekenis van het woord in een specifieke zin. Voor het beschrijven van feiten, feitpatronen en regels bestaan de volgende conventies.

Voor het beschrijven van feiten is het noodzakelijk om te kunnen verwijzen naar individuele dingen (ook wel entiteiten genoemd) in de realiteit. Dit doen we door middel van het aanduiden van die dingen met een naam.

Naam De opmaak van ‘Naam’ wordt gebruikt voor het aanwijzen van een individuele entiteit. Namen zijn meestal zelfstandige naamwoorden (Bijvoorbeeld Nederland). Namen van aantallen in zinnen worden op dezelfde manier weergegeven (Bijvoorbeeld **veertien** of **1 januari 2010**).

Voorbeeld:

De natuurlijke persoon **Diederik Dulfer** wordt door de **Belastingdienst** gezien als een belastingplichtige voor de inkomstenbelasting.

De feiten worden beschreven door individuele dingen met elkaar te verbinden door het gebruiken van werkwoorden.

werkwoord De opmaak van ‘werkwoord’ wordt gebruikt voor een werkwoord waarmee termen en/of namen en/of variabelen worden verbonden.

Voorbeeld:

De inspecteur **J.M. Klavier** heeft de VAR aanvraag met VAR aanvraagnummer 1234 gecontroleerd op controledatum 18 april 1998.

Van feiten kan worden geabstraheerd door het abstraheren van de individuele namen. Dit gebeurt door het laten vervallen van de namen en de termen te laten staan. Voor het schrijven van termen wordt de volgende conventie gehanteerd

term De opmaak van ‘term’ wordt gebruikt voor woorden die verwijzen naar een verzameling van entiteiten (een of meerdere entiteiten). Termen zijn vaak zelfstandige naamwoorden en nooit namen die verwijzen naar individuele entiteiten. Termen worden normaal gesproken geschreven met kleine letters, behalve wanneer de taal dat anders vereist zoals bij het begin van een zin. Termen worden in het enkelvoud gedefinieerd. Meervouden moeten expliciet worden gedefinieerd als het meervoud van de enkelvoudige vorm.

Voorbeeld:

De inspecteur heeft de VAR aanvraag gecontroleerd op de controledatum.

Om te bepalen op welke wijze de registratie van feiten in administraties plaatsvinden is het ook belangrijk om te abstraheren van de feiten. Voor deze abstractie is het noodzakelijk om te zorgen dat de namen van

Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels

---

de individuele dingen uit de feiten worden vervangen door variabelen. Een variabele wordt op de volgende manier beschreven:

<variabele> De opmaak van 'variabele' wordt gebruikt voor zelfstandige naamwoorden die een plaats aanduiden waar een voorkomen van een waarde (bijvoorbeeld een **Naam**) kan worden ingevuld.

Voorbeeld:

De inspecteur <Naam van de inspecteur> heeft de VAR aanvraag met VAR aanvraagnummer <VAR aanvraagnummer> gecontroleerd op controledatum <controledatum>.

Voor het definiëren van de regels zijn nog woorden nodig met een specifieke betekenis. Deze specifieke woorden worden sleutelwoorden genoemd.

sleutelwoord De opmaak van 'sleutelwoord' wordt gebruikt voor woorden die de aangewezen entiteiten expliciteren. (Bijvoorbeeld 'elke', 'maximaal' en 'precies één').

Voorbeeld:

Elke VAR aanvraag betreft precies één VAR aanvrager.

De opmaak van 'sleutelwoord' wordt ook gebruikt voor woorden die de modaliteit van een (rechts)norm bepalen. (Bijvoorbeeld 'mag', 'moet' en 'mag niet').

De opmaak van 'sleutelwoord' wordt ook gebruikt voor woorden die de modaliteit van een integriteitsregel bepalen. (Bijvoorbeeld 'het is noodzakelijk dat', 'het is mogelijk dat' en 'het is onmogelijk dat')

6 Feiten, rechtsfeiten en gegevens

Om de verschillen tussen feiten en rechtsfeiten te illustreren volgt eerst een voorbeeld. Dit jaar heeft mijn zoon van 17 jaar voor het eerst aangifte voor de inkomstenbelasting gedaan. Hij heeft ook zijn gegevens gedownload en was verbaasd dat de Belastingdienst al zijn bijbaantjes kende. Maar de Belastingdienst leek niet op de hoogte van zijn bankrekening. (Mijn zoon van 17 heeft een bankrekening bij de ING.) De Belastingdienst is wel op de hoogte van deze bankrekening alleen is het saldo van deze bankrekening geen onderdeel van de belastbare inkomsten uit sparen en beleggen van mijn zoon. Deze bankrekening is wel verschenen in de gegevens die ik heb gedownload. Het saldo van de bankrekening is immers wel onderdeel van de belastbare inkomsten uit sparen en beleggen van mij.

In bovenstaand voorbeeld is het een feit dat mijn zoon saldo heeft op een bankrekening bij de ING. Het is een rechtsfeit dat het saldo van de bankrekening onderdeel is van de belastbare inkomsten uit sparen en beleggen van mij. Het is een rechtsfeit dat het saldo van de bankrekening niet onderdeel is van de belastbare inkomsten uit sparen en beleggen van mijn zoon. Voor minderjarige inwonende kinderen geldt dat zij niet zelfstandig belasting hoeven af te dragen voor het vermogen in box 3. De waarde van hun vermogen wordt bij dat van de ouder(s) geteld. De gegevens over de bankrekeningen worden dus alleen voor ingevuld op het moment dat ze beschouwd kunnen worden als rechtsfeiten.

Wanneer kinderen gescheiden ouders hebben dan wordt het saldo van hun bankrekening niet voor ingevuld. De Belastingdienst heeft immers geen idee aan welke ouder het saldo moet worden toegerekend.

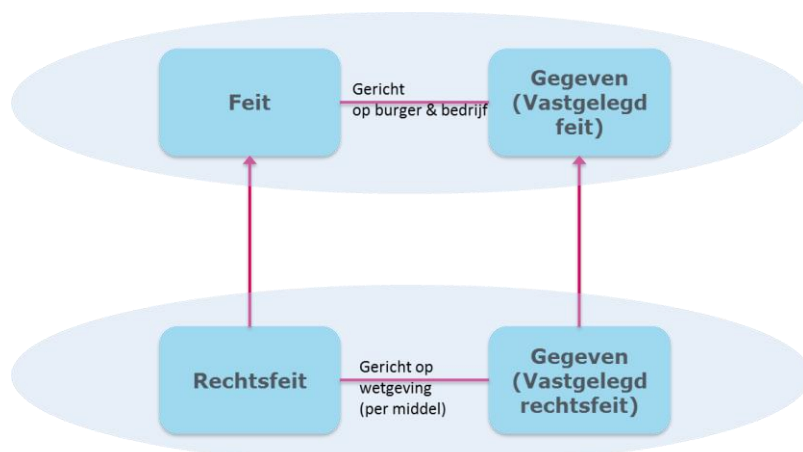
Een ander voorbeeld over gegevens die feiten en rechtsfeiten representeren wordt hierna geschetst. Omdat ik een eigen huis heb met een hypotheek, heeft dat gevolgen voor mijn inkomstenbelasting. Ik heb recht op (hypotheek)renteaf trek. Om mij van dienst te zijn levert de Belastingdienst mij de (VIA³) gegevens over mijn hypotheek en andere leningen waar mogelijk renteaftrek voor van toepassing is. In mijn geval de gegevens over het feit dat ik een hypotheek en een persoonlijke lening heb. Het saldo van deze persoonlijke lening is €0. Elk jaar moet ik aangeven dat de rente van deze persoonlijke lening niet aftrekbaar is. Elk jaar moet ik dus zelf aangeven of de desbetreffende feiten, rechtsfeiten in de context van de inkomstenbelasting zijn.

Gegevens zijn geregistreerde waarden die feiten representeren. Een gegeven kan dus een representatie zijn van een feit of een rechtsfeit. In Figuur 3 is het verband weergegeven tussen feiten, rechtsfeiten en gegevens.

---

³ Voor Inge vulde Aangifte

Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels

Figuur 3 Feiten, rechtsfeiten en gegevens

Een feit is gedefinieerd als een gebeurtenis, handeling, tijdsverloop of omstandigheid waarvan de werkelijkheid vaststaat, ofwel zintuiglijk kan worden waargenomen of instrumenteel gemeten. Een feit moet met objectieve waarnemingen vastgesteld en getoetst kunnen worden. Objectief betekent hier onafhankelijk van de mening van mensen. Echter, waarnemingen zelf zijn altijd subjectief en afhankelijk van persoonsgebonden factoren, zoals perspectief, voorkeur, nauwkeurigheid, tijdigheid, compleetheid en omstandigheden.

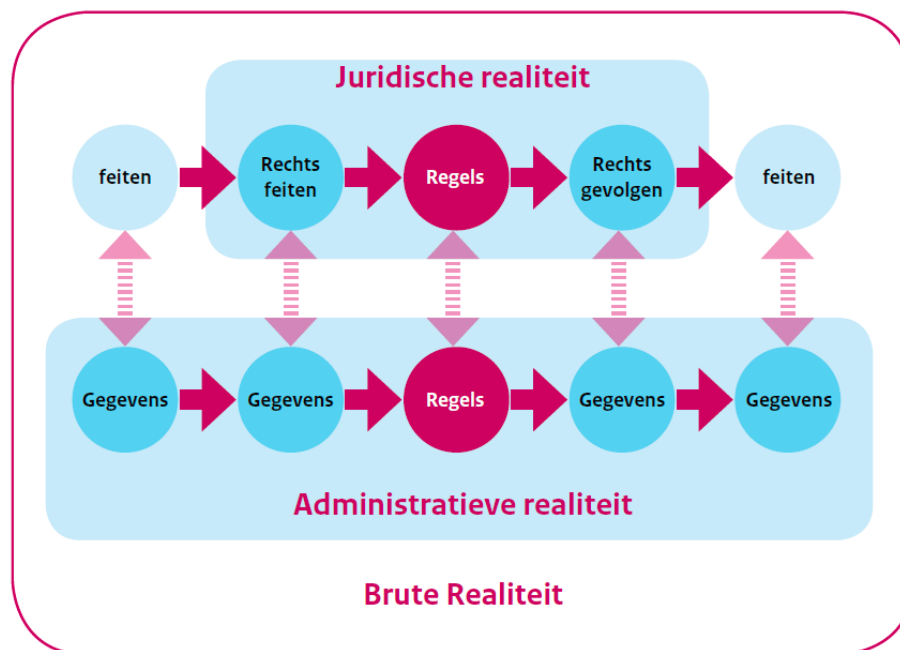
Objectieve feiten zijn feiten waarin objectieve waarden worden toegekend zoals meetwaarden en getallen. Bijvoorbeeld: De persoon met BSN 545047031 heeft als lengte 1.76cm. Subjectieve feiten zijn feiten waarin geen objectieve waarden worden toegekend maar feiten die beoordeling van een persoon noodzakelijk maken. Bijvoorbeeld: De heer Janssen is redelijk lang en heeft erg donker haar.

Een rechtsfeit is gedefinieerd als een feit waaraan het objectieve recht (wet- en regelgeving) een rechtsgevolg koppelt, zoals het ontstaan van een subjectief recht. Het begrip rechtsfeit is geen wettelijk begrip, maar een begrip uit de rechtswetenschap, ook wel de doctrine genoemd. Voorbeeld van een rechtsfeit is de eigenwoning die de veel burgers van Nederland bezitten. Het feit dat een burger een woning bezit wil nog niet zeggen dat de Belastingdienst die woning ook ziet als een eigenwoning. Daarvoor zal aan een aantal voorwaarden moeten worden voldaan. Onder andere dat de woning het hoofdverblijf is. Overigens kan het feit of een woning het hoofdverblijf is van iemand getoetst worden aan de hand van andere feiten zoals daadwerkelijk verblijf.

In onze werkelijkheid is het onderscheid tussen feiten, rechtsfeiten en gegevens niet altijd even duidelijk. Daarom is het verstandig om tijdens het beschrijven van eisen steeds de verschillende realiteiten in het oog te houden. In Figuur 4 worden de verschillende realiteiten in elkaar geschetst. In de onderstaande figuur zijn drie realiteiten onderscheiden:

- de brute realiteit, de wereld waarin feiten zich voordoen.
- de juridische realiteit, de wereld van de rechtsfeiten en rechtsgevolgen. Het juridisch perspectief op de brute realiteit.
- de administratieve realiteit, de wereld van de geregistreerde feiten en rechtsfeiten, de gegevens. In de administratieve realiteit worden de brute realiteit en de juridische realiteit weerspiegeld in gegevens.

Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels

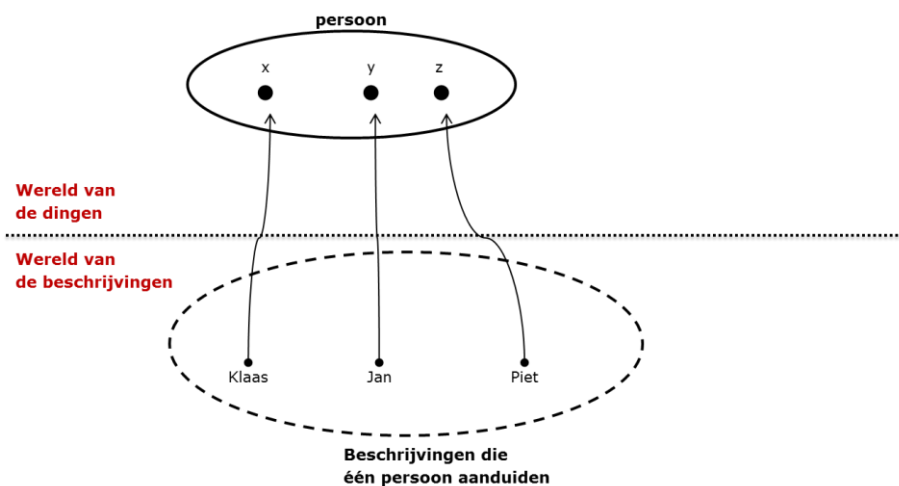
Figuur 4 Drie realiteiten

In Figuur 4 is te zien dat het principe van het toepassen van regels op feiten en rechtsfeiten ook geldt voor de gegevens.

7 Dingen en beschrijvingen

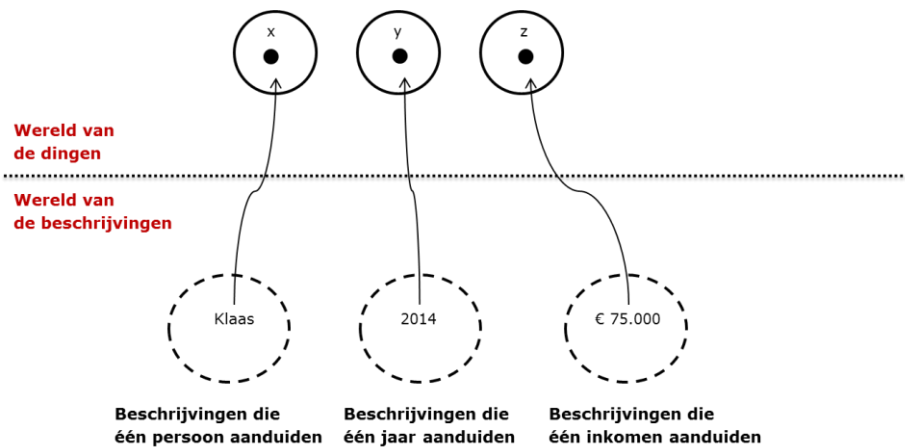
7.1 Namen en definities

Het Gestructureerd Nederlands in dit document heeft als doel eenduidige eisen te creëren over de betekenis van feiten en regels. Het is belangrijk te weten wat er wordt aangeduid in regels en feiten en pas later in de uitvoering hoe het wordt aangeduid. Voor de validatie van de wet- en regelgeving is het uiteraard noodzakelijk te bepalen hoe we eenduidig naar dingen te verwijzen. Als in wet- en regelgeving een voertuig wordt benoemd waar in kan worden geslapen, dan zouden we dat kunnen benoemen als camper of als kampeerauto. Het is belangrijk te onderkennen of camper en kampeerauto synoniemen zijn of niet. Om dit onderscheid goed te maken wordt steeds onderscheid gemaakt tussen de wereld van de dingen en de wereld van de aanduidingen (namen) van dingen. Dingen worden in feiten aangeduid met hun naam; om dergelijke feiten te kunnen begrijpen is een beschrijving (definitie) van de dingen vereist. Anders gezegd, de naam heeft als functie om iets aan te wijzen, de definitie heeft als functie de betekenis van het ding te beschrijven. Hieronder wordt een voorbeeld gegeven van dingen en hun namen.

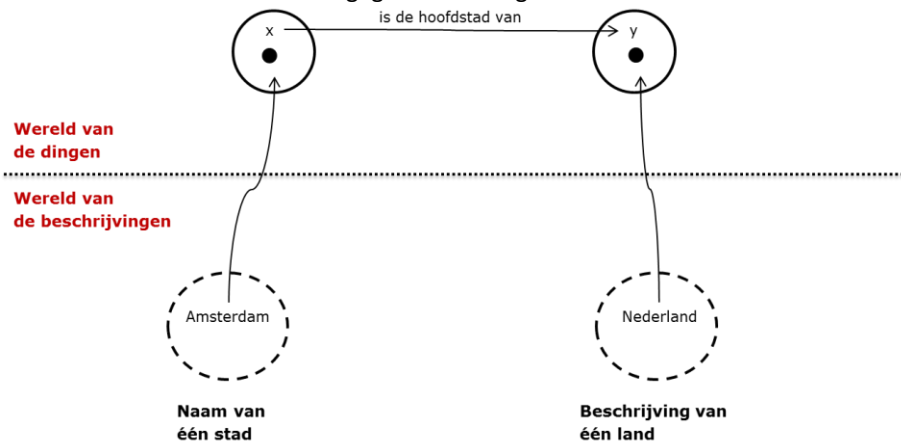
In de bovenstaande figuur zie we in de wereld van de dingen 3 (personen x,y en z). Strikt genomen moeten we in de wereld van de dingen geen namen gebruiken zoals x, y en z. Maar dan wordt de communicatie wel heel erg vaag en minder effectief. Deze drie personen hebben namen (Klaas, Jan en Piet). Maar deze personen kunnen ook op andere manieren worden aangeduid. Klaas is bijvoorbeeld ook aan te duiden als 'De heer Vaak'. Dingen worden ook wel aangeduid als entiteiten omdat het ook bedachte of abstracte dingen kunnen zijn. Een voorbeeld van een bedacht of abstract ding is bijvoorbeeld belastingjaar of inkomen. Hieronder is een voorbeeld te zien van drie dingen die elk aangeduid worden met één naam.

Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels

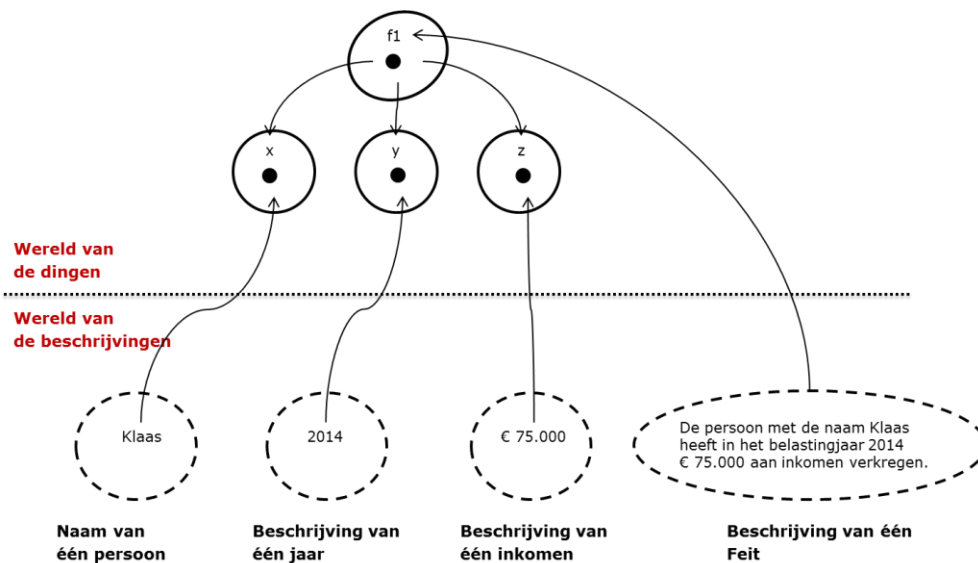
7.2 Feiten

Feiten hebben altijd betrekking op één of meer dingen. Een voorbeeld van een feit is 'De hoofdstad van Nederland is Amsterdam'. Dit feit heeft betrekking op twee dingen, te weten het land Nederland en de stad Amsterdam. Dit feit is weergegeven in de figuur hieronder.

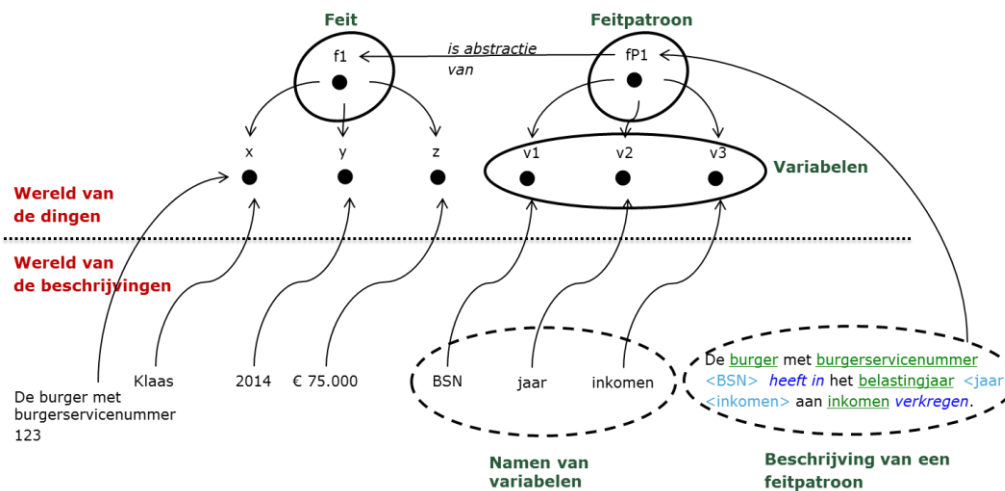
Bovenstaand feit is eenvoudig want dit feit heeft slechts betrekking op twee dingen te weten 'Amsterdam' en 'Nederland'. Vaak hebben feiten betrekking om meer dan twee dingen. Hieronder is een feit te zien dat kan worden beschreven door de zin 'De persoon met de naam Klaas heeft in het belastingjaar 2014 € 75.000 aan inkomen verkregen'.

Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels

7.3 Feitpatronen

Bij het opstellen van wet- en regelgeving worden altijd feiten aangeduid. Dit zijn bijna nooit de individuele feiten maar vaak abstracties van de individuele feiten. Hiervoor wordt natuurlijk gekozen omdat het aantal feiten op de wereld veel te groot is. Het mechanisme om te abstraheren van de individuele feiten, wordt aangeduid als feitpatroon. Regels in wet- en regelgeving, maar ook de regels in specificaties gaan (bijna) nooit over de individuele feiten. Vaak wordt naar feiten verwezen door het beschrijven van een patroon van feiten. Een voorbeeld van het abstraheren van feiten is hieronder weergegeven.

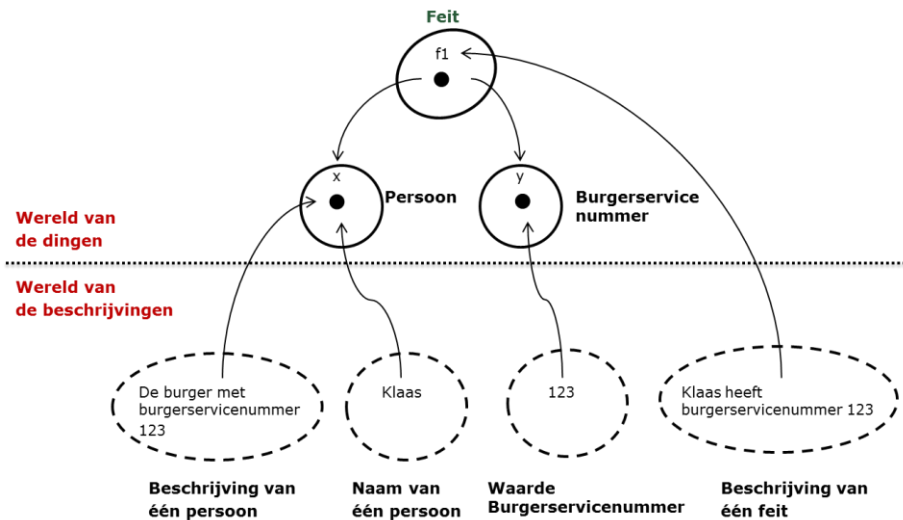

In bovenstaand figuur is een feitpatroon fp1 weergegeven. Dit feitpatroon is een abstractie van feit f1. Het feitpatroon fp1 kan worden beschreven door de zin 'Een persoon heeft in het belastingjaar inkomen verkregen'. Het feitpatroon fp1 bestaat uit drie termen te weten t1, t2 en t3. Deze termen hebben respectievelijk de volgende namen: persoon, belastingjaar en inkomen.

Bovenstaande feiten zijn zeer begrijpelijk en goed te interpreteren door mensen. Het wordt lastiger wanneer deze feiten moeten worden geregistreerd in een administratie. Wellicht hebben meerdere

Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels

personen de naam Klaas. Het gebruiken van de naam om een persoon aan te wijzen zal leiden tot onduidelijkheden over welke persoon bedoeld is. Om een goede administratie te voeren zal steeds een eenduidige en unieke referentie moeten worden gemaakt naar de juiste persoon. In Nederland heeft de overheid iets bedacht (een ding) om ervoor te zorgen dat personen uniek kunnen worden aangewezen, zonder gebruik te maken van hun naam, dat is het burgerservicenummer.⁴

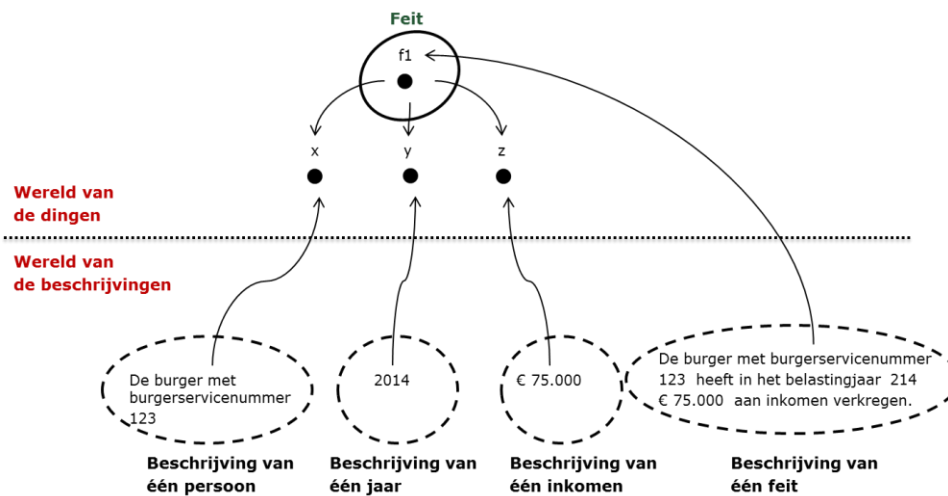

In bovenstaande figuur is te zien dat Klaas burgerservicenummer 123 heeft. Daardoor is Klaas aan te duiden als 'Klaas' of aan te duiden als 'De burger met burgerservicenummer 123'. Wanneer alle dingen in een feit uniek aan te wijzen zijn, dan kan een feit eenduidig worden beschreven en dan kan een goede administratie worden gevoerd van dat feit.

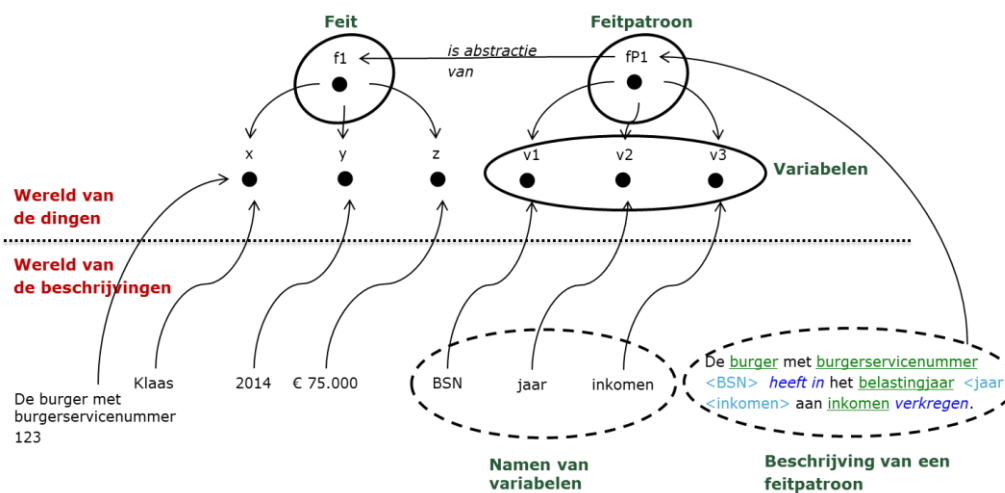
Hieronder is een voorbeeld van zo'n feit te zien dat kan worden beschreven door de zin 'De burger met burgerservicenummer 123 heeft in het belastingjaar 2014 € 75.000 aan inkomen verkregen.'

⁴ Deze uitspraak en het voorbeeld zijn bewust een sterke vereenvoudiging van de werkelijkheid.

Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels

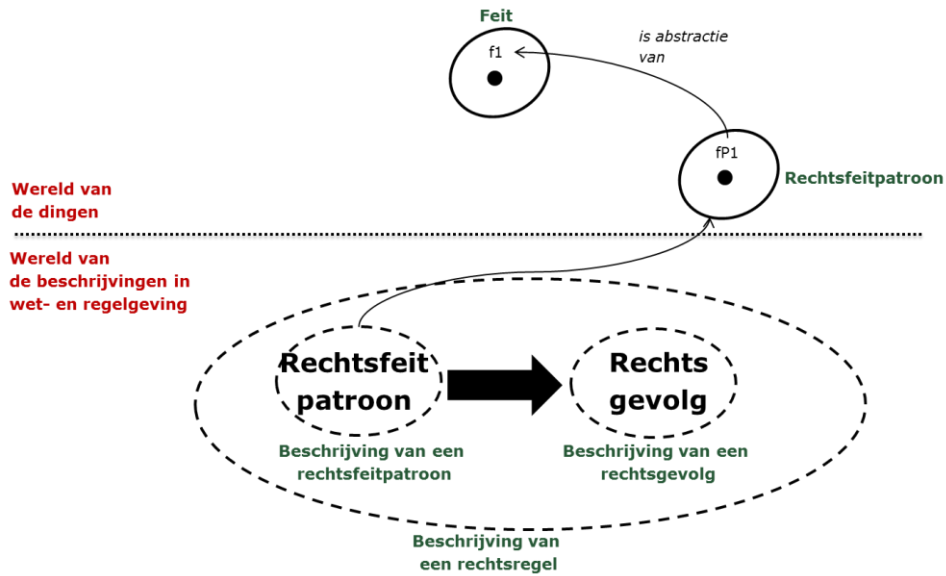
Zoals in de figuur weergegeven zijn drie dingen bij het feit betrokken: een burger, een jaartal en een inkomen. Elk van de dingen worden uniek aangewezen. Om een administratie over die dingen generiek te kunnen inrichten, is het belangrijk te abstraheren van de feiten. Hieronder is een voorbeeld gegeven van een feitpatroon dat gebruikt kan worden voor de definitie van een administratie.

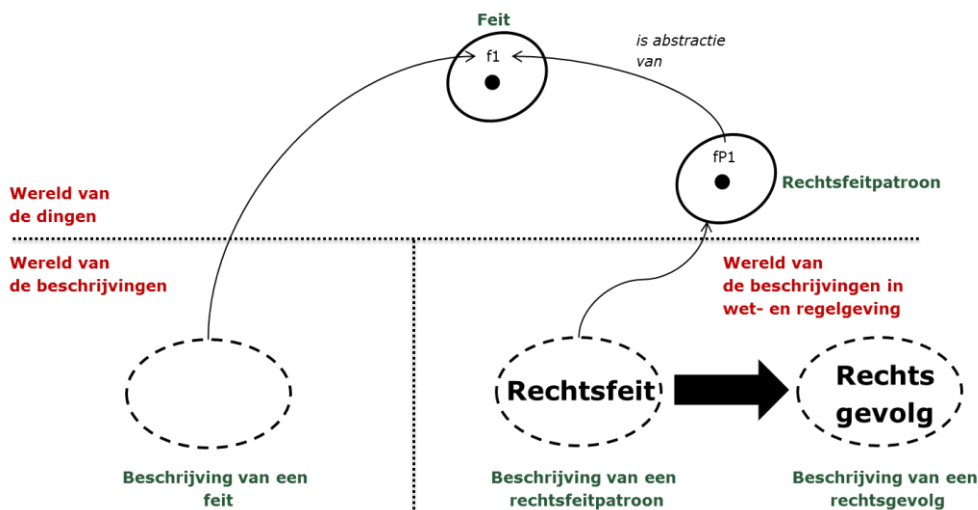
In bovenstaand figuur is een feitpatroon fp1 weergegeven. Dit feitpatroon is een abstractie van feit f1 met de eerder gegeven beschrijving 'De burger met burgerservicenummer 123 heeft in het belastingjaar 2014 € 75.000 aan inkomen verkregen.'. Het feitpatroon fp1 kan worden beschreven door de zin 'De burger met burgerservicenummer <BSN> heeft in het belastingjaar <jaar> <inkomen> aan inkomen verkregen.'. Het feitpatroon fp1 bestaat uit drie variabelen te weten v1, v2 en v3. Deze variabelen hebben respectievelijk de volgende namen: BSN, jaar en inkomen.

7.4 Rechtsfeitpatronen

Wet- en regelgeving bevatten rechtsregels die beschrijven op welke wijze rechtsgevolgen worden afgeleid uit rechtsfeiten. In deze regels worden natuurlijk niet individuele rechtsfeiten benoemd, maar wordt gebruik gemaakt van patronen van rechtsfeiten.

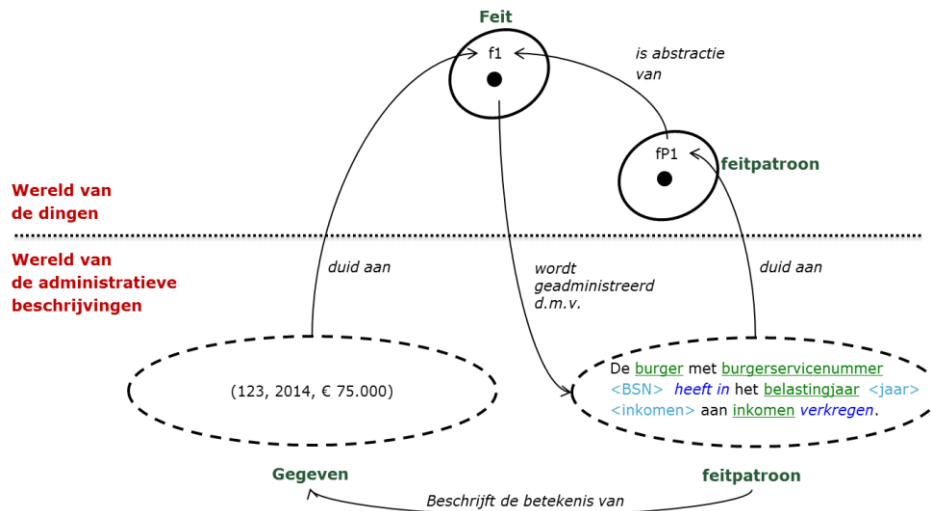

De beschrijvingen van rechtsregels in wet- en regelgeving worden gebruikt als een soort mal. De rechtsregels worden – gezien vanuit het perspectief van de uitvoerder – gebruikt om te ontdekken of er feiten beschikbaar zijn die passen in het rechtsfeitpatroon. Als het feit past, kan de rechtsregel worden toegepast en is er sprake van een rechtsfeit en een rechtsgevolg.

7.5 Feitenadministratie

Om wet- en regelgeving zo efficiënt mogelijk uit te kunnen voeren, worden administraties gebruikt voor het vastleggen van gegevens over feiten. Gegevens vormen een zo objectief mogelijke vastlegging van een feit. De gegevens zijn gestructureerd langs feitpatronen met variabelen. Deze feitpatronen zijn beschrijvingen van de wijze waarop feiten worden vastgelegd in een administratie. Feitpatronen beschrijven daarmee de betekenis van de gegevens in een administratie.

8 Termen en contexten

8.1 Termen

Om de uitvoering van wet- en regelgeving goed te laten verlopen is een (gedeeld) bedrijfswoordenboek van cruciaal belang. Immers als we niet precies weten wat een loonaangiftebericht is, hoe moeten we dan weten hoeveel er van die dingen zijn ontvangen of verwerkt. Het samenstellen van een bedrijfswoordenboek gebeurt door het definiëren van termen. Deze termen vormen de basis voor de definities van feiten en regels.

Om te komen tot een goede definitie is het belangrijk uitsluitend bekende woorden én termen te gebruiken die elders gedefinieerd zijn. Met bekende woorden worden woorden bedoelt waarvan de betekenis is te vinden in het woordenboek.

Om definities van termen te kunnen onderscheiden van andere zinnen die feiten en regels betreffen bestaat het volgende patroon:

De term term is gedefinieerd als .....

Voorbeeld van een definitie:

De term VAR aanvraag is gedefinieerd als het verzoek van een belastingplichtige voor de inkomstenbelasting aan de inspecteur voor het verkrijgen van een Verklaring arbeidsrelatie.

Een definitie moet aan de volgende eisen voldoen. Een definitie dient duidelijk en slechts voor één uitleg vatbaar te zijn, dus te resulteren in eenzelfde interpretatie door alle gebruikers.

- Goed: Een computer is gedefinieerd als een gegevensverwerkende machine die bestaat uit een processor, een geheugen en randapparatuur.
- Fout: Een computer is gedefinieerd als een Von Neumann machine waarbij het 'stored program' concept wordt toegepast.

Een definitie moet omkeerbaar zijn.

- Goed: Een mens is gedefinieerd als een zoogdier dat in staat is te redeneren.

Deze definitie is om te keren in
Een zoogdier dat in staat is te redeneren, is gedefinieerd als een mens.

- Fout: Een mens is gedefinieerd als een zoogdier dat in staat is te lopen.

Deze definitie geeft bij omkering geen goede eenduidige definitie:
Een zoogdier dat in staat is te lopen is gedefinieerd als een mens,
want er zijn andere zoogdieren die ook in staat zijn te lopen.

De elementen van een samengestelde definitie moeten zelf ook gedefinieerd zijn. De volgende serie definities is hier een (goed) voorbeeld van:

'Een beroepsgroep is gedefinieerd als een classificatie van belastingplichtigen waarbij classificatie gebeurt op basis van het door hen uitgeoefende beroep'.

Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels

Een belastingplichtige *is gedefinieerd als* een persoon die voldoet aan de eisen van de subjectieve belastingplicht.

Een persoon *is gedefinieerd als* een drager van rechten en plichten die voor de uitvoering van de primaire taken van de Belastingdienst aanspreekbaar is'.

Een definitie geeft aan wat iets is (aard, hoedanigheid, bestemming), niet hoe je het gebruikt (toepassing) hoe je er aan komt (verkrijging) of wat het doet;

Goed: Een computer *is gedefinieerd als* een gegevensverwerkende machine die bestaat uit een processor, een geheugen en randapparatuur.

Fout: Een computer *is gedefinieerd als* iets dat heel snel rekt (wat het doet), meestal staat op een bureau (hoe je het gebruikt) en doorgaans in een winkel gekocht wordt (hoe je er aan komt).'

Een definitie moet zeggen wat het object wel is, en niet wat het niet is.

Goed: Een maan *is gedefinieerd als* een hemellichaam dat om een planeet draait.

Fout: Een maan *is gedefinieerd als* geen planeet.

Een definitie mag geen cirkelredenering vormen met zichzelf:

Fout: Een communicatiemiddel *is gedefinieerd als* een middel om te communiceren.'

Een definitie mag geen cirkelredenering vormen met andere definities:

Fout: Een communicatiemiddel *is gedefinieerd als* een medium.

Een medium *is gedefinieerd als* een communicatiemiddel.

Termen worden altijd gedefinieerd in het enkelvoud. Soms is het niet duidelijk welke term gebruikt moet worden voor het meervoud. Wellicht omdat het woordenboek of grammaticaregel geen uitsluitel geven. Omdat in zinnen ook meervoud mag worden gebruikt is het op dat moment noodzakelijk om naast het enkelvoud ook het meervoud te definiëren. Dit gebeurt door het volgende patroon:

De term term-1 *heeft als meervoud* de term term-2.

Voorbeeld:

De term VAR aanvraag *heeft als meervoud* de term VAR aanvragen.

Een term heeft altijd precies één meervoud. Een term kan daarentegen meerdere synoniemen hebben. Met behulp van de volgende constructie is het mogelijk om een synoniem te definiëren:

De term term-1 *heeft als synoniem* de term term-2.

Voorbeeld:

De term aanvraag *heeft als synoniem* de term verzoek.

De definitie van een term is vaak afgeleid of te vinden in een bron. De volgende constructies worden gebruikt voor het definiëren van de bron:

Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels

De [term](#) [term](#) heeft als bron van de definitie [URL](#).

Voorbeeld:

De [term](#) [Reëel getal](#) heeft als bron van de definitie http://nl.wikipedia.org/wiki/Reëel_getal.

Tijdens het analyseren van wet- en regelgeving worden definities van termen onttrokken uit de wet- en regelgeving. Wanneer een term een wettelijke bron heeft wordt de volgende constructie gebruikt:

De [term](#) [term](#) heeft als bron van de definitie [Wet Hoofdstuk Afdeling Artikel Lid](#) met [ingangsdatum](#) [ingangsdatum](#) en met [zichtdatum](#) [zichtdatum](#).

Ingangsdatum en zichtdatum zijn toegevoegd om te zorgen dat duidelijk is naar welke versie van de bron wordt verwezen.

De [ingangsdatum](#) is gedefinieerd als de door de Juriconnect standaard “logische links naar wetgeving” gekozen eigenschap van een verwijzing naar een consolidatie. De ingangsdatum kan ingevuld worden met de ‘datum van inwerkingtreding’ of de ‘datum van terugwerkende kracht’.

De [zichtdatum](#) is gedefinieerd als de datum waarop de analyse van de wet- en regelgeving heeft plaatsgevonden en de term is gedefinieerd.

Voorbeeld:

De [term](#) [belastingplichtige voor de inkomstenbelasting](#) heeft als bron van de definitie [Wet inkomstenbelasting 2001 Hoofdstuk 2. Raamwerk Afdeling 2.1. Belastingplichtigen Artikel 2.1. Belastingplichtigen Lid 1](#) met [ingangsdatum](#) [01-01-2012](#) met [zichtdatum](#) [09-09-2012](#).

8.2 Contexten

Contexten zijn samenhangende verzamelingen van regels en feiten waarbinnen de in die context gebruikte termen één eenduidige definitie hebben. Een context is daarmee dus de omgeving waarin een term zijn betekenis krijgt. Deze eigenschappen van een context maken een context zeer geschikt om deze zelfstandig verder uit te werken.

Om de relatie tussen de betekenis van een term en de context waar binnen de term van toepassing is, vast te leggen is het volgende patroon beschikbaar:

..... [binnen de context van](#) .....

Voorbeeld:

De [term](#) [verzoek](#) [binnen de context van](#) [Wet inkomstenbelasting 2001 Hoofdstuk 2. Raamwerk Afdeling 2.1. Belastingplichtigen Artikel Artikel 3.156. Vragen van een beschikking](#) heeft als synoniem de [term](#) [aanvraag](#) [binnen de context van](#) [Algemene wet bestuursrecht](#).

9 Feitpatronen

9.1 Feitpatroon voor menselijke verwerking

Een feit is een gebeurtenis, handeling, tijdsverloop of omstandigheid waarvan de werkelijkheid kan worden waargenomen. Een feit moet met objectieve waarnemingen vastgesteld en getoetst kunnen worden. De waarneming is echter altijd subjectief en afhankelijk van persoonsgebonden factoren, zoals perspectief, voorkeur, nauwkeurigheid, tijdigheid, compleetheid en omstandigheden. Een voorbeeld van een feit is:

De werknemer Jan *verzoekt* zijn leidinggevende om aanpassing van zijn arbeidsduur.

Op basis van bovenstaand feit en vergelijkbare feiten kan een feitpatroon worden afgeleid. Een voorbeeld van zo'n feitpatroon is bijvoorbeeld:

De werknemer *verzoekt* de werkgever om aanpassing van de arbeidsduur

Met feitpatronen worden abstracties van feiten beschreven. Het patroon van een feitpatroon ziet er als volgt uit:

Subject *werkwoord* Subject2 Object

Bovenstaande feiten en feitpatronen zijn niet zodanig opgesteld dat ze kunnen gebruikt worden door machines. Daarmee zijn ze niet geschikt voor digitale verwerking.

9.2 Feitpatroon voor gemechaniseerde verwerking

Om feitpatronen geschikt te maken voor gemechaniseerde verwerking moeten ze volledig geïnterpreteerd kunnen worden door machines. Om de feiten (of rechtsfeiten) te kunnen vastleggen op een zodanige manier dat ze kunnen worden verwerkt door machines moeten we de verwijzingen naar entiteiten en namen expliciteren. Immers het zal voor een machines bijvoorbeeld niet duidelijk zijn wie we precies met 'Jan' aanduiden.

Voor het definiëren van feiten die kunnen worden verwerkt door machines moeten we feitpatronen definiëren met variabelen in plaats van termen. Deze feitpatronen vormen daarmee ook de specificaties van de administratie waarin de feiten worden opgeslagen. Deze feitpatronen specificeren de feiten en Rechtsfeiten op een zodanige manier dat deze als gegevens kunnen worden opgeslagen in de administratie. Een voorbeeld van een zin die een feit representeert is:

De inspecteur B. de Ruiter *ontvangt* VAR aanvraag 15628 op ontvangstdatum 15-04-2012

Om bovenstaand feit vast te leggen werd vroeger in een schrift een tabel gemaakt zoals te zien is in Tabel 1. Een dergelijk schrift met tabellen wordt ook wel administratie genoemd. Die tabel werd gevuld met individuele gegevens. Met gegeven wordt bedoeld de rij met de waarden B. de Ruiter, 15628, 15-04-2012.

Naam van de inspecteur	VAR aanvraag	Ontvangstdatum
B. de Ruiter	15628	15-04-2012

Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels

Tabel 1 Tabel met individuele vastleggingen

Elke regel in de tabel is een individuele vastlegging van een feit volgens een bepaald feitpatroon (inspecteur B. de Ruiter ontvangt VAR aanvraag 15628 op datum 15 april 2012). Het woord gegeven is wel lastig hier, omdat ook de individuele waarden van de variabelen gegevens kunnen worden genoemd. Om de betekenis van de waarden goed te kunnen duiden is het noodzakelijk de samenhang tussen de waarden te kennen. Deze samenhang tussen de waarden wordt beschreven door het volgende feitpatroon:

De inspecteur naam van de inspecteur ontvangt VAR aanvraag aanvraagnummer op ontvangstdatum ontvangstdatum.

In het bovenstaand feitpatroon zien we drie variabelen, te weten naam van de inspecteur, aanvraagnummer en ontvangstdatum. Elk van die variabelen kan een waarde aannemen. Het toekennen van een waarde aan een variabele kan gedefinieerd door gebruik te maken van het volgende feitpatroon:

De variabele variabelenaam heeft de waarde waarde

Ook van voorgaand feitpatroon kan een administratie worden bijhouden. Dit leidt tot de onderstaande Tabel 2.

Variabelenaam	Waarde
Naam van de inspecteur	B. de Ruiter
VAR aanvraag	15628
Ontvangstdatum	15-04-2012

Tabel 2 Tabel met gegevens.

Het zal duidelijk zijn dat op basis van de individuele registraties in de bovenstaande tabel er niets kan worden afgeleid te aanzien van de oorspronkelijke feiten of rechtsfeiten. Dan moet de samenhang bekend zijn tussen de verschillende geregistreerde waarden in Tabel 2 bijvoorbeeld in de vorm van een feitpatroon.

Opmerking [DD2]: Vastleggingen vevangen dfoor registratie.

10 Regels

10.1 Soort regel

Het soort regel bepaald het soort resultaat dat een regel heeft. Dit document onderkend de volgende regels:

- (Rechts)normen
- Classificatieregels
- Afleidingsregels
- Integriteitsregels

Hieronder worden de verschillende soorten regels toegelicht.

10.2 Rechtsnormen en normen

Voor het beïnvloeden van het gedrag van subjecten kunnen regels worden opgesteld. Deze regels noemen we normen. Wet- en regelgeving bevatten bepalingen ten aanzien van handelingen die worden uitgevoerd door burgers, bedrijven en overheid. Deze bepalingen worden ook wel rechtsnormen genoemd. Een rechtsnorm bestaat uit de volgende bestanddelen (Kloosterhuis, 2001):

- de omschrijving van één of twee rechtssubject(en) van wie het handelen wordt genormeerd
- de omschrijving van het rechtsobject waarop het handelen betrekking heeft
- de omschrijving van een handeling die aangeeft tot welk type de handelingen behoren die de rechtsnorm normeert
- een deontische modaliteit die de wijze van normering aangeeft. Dit bepaalt of de in de rechtsnorm omschreven handelingen verboden, geboden of toegestaan zijn
- aanduidingen van tijd en plaats
- normconditie, omschrijving van een of meer voorwaarden waaraan:
  - moet worden voldaan
  - niet mag worden voldaan

Deze (rechts) normen formuleren steeds een gebod, verbod of verplichting voor een specifieke groep van (rechts) subjecten. Het is overigens niet verplicht om voorwaarden op te nemen in een norm. Een voorbeeld van een norm is te vinden in Artikel 6, eerste lid, eerste volzin van de Algemene Wet Rijksbelastingen (Awr).

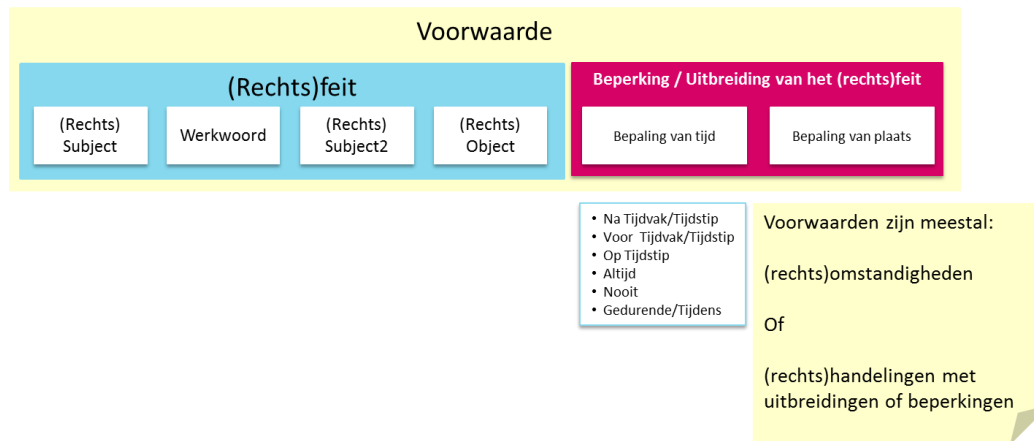
“Met betrekking tot belastingen welke ingevolge de belastingwet bij wege van aanslag worden geheven, dan wel op aangifte worden voldaan of afgedragen, kan de inspecteur degene die naar zijn mening vermoedelijk belastingplichtig of inhoudingsplichtig is uitnodigen tot het doen van aangifte.”

Voor bovenstaande norm geldt:

- De rechtssubjecten waarop de norm betrekking heeft zijn de inspecteur en belastingplichtige of inhoudingsplechtige.
- Het rechtsobject is het doen van aangifte
- De handeling is het uitnodigen tot het doen van aangifte.
- De modaliteit is ‘kan’/’mag’
- De voorwaarde is ‘Met betrekking tot belastingen welke ingevolge de belastingwet bij wege van aanslag worden geheven, dan wel op aangifte worden voldaan of afgedragen’.

Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels

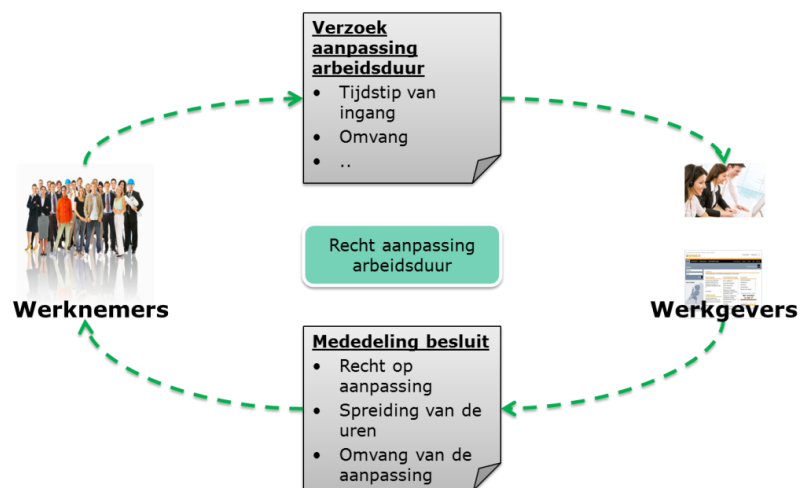

Figuur 615 Structuur van een voorwaarde

Een voorwaarde bestaat uit een (rechts) feitpatroon met een beperking of uitbreiding in de vorm van een tijdsbepaling en of een bepaling van plaats. Het beperken of uitbreiden van het (rechts) feit in de voorwaarde is optioneel. De bepalingen van tijd worden besproken in hoofdstuk [1110.6](#).

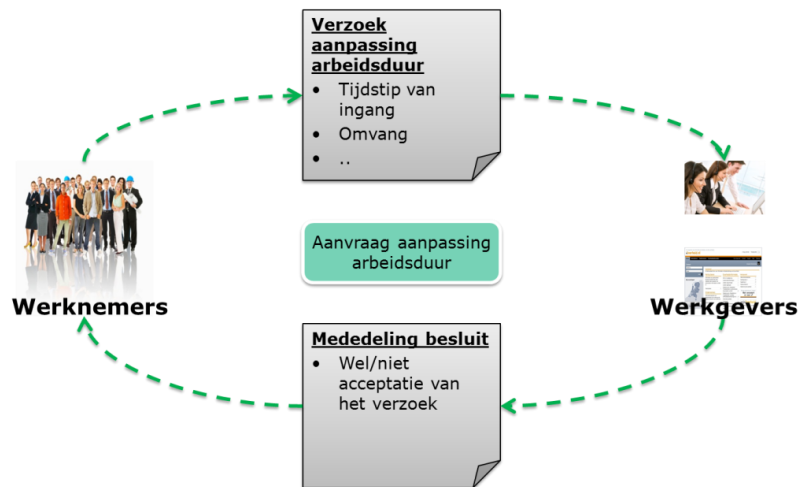
Veel van de handelingen tussen burger, bedrijven en overheid worden tegenwoordig gedigitaliseerd. Deze geautomatiseerde handelingen worden ook wel aangeduid met het woord transactie. Een transactie is gedefinieerd als een handeling waarbij geld of gegevens worden uitgewisseld tussen twee partijen, gericht op het verkrijgen van een recht of voldoen aan een verplichting. De transacties die worden uitgevoerd tussen burgers, bedrijven en overheid worden gereguleerd door de rethenormen uit de wet. Voorbeelden van een transactie zijn bijvoorbeeld het doen van aangifte of het verzoeken om aanpassing van de arbeidsduur. Meerdere transacties vormen samen een bedrijfsproces. Hieronder is een voorbeeld geschetst van twee transacties die samen een bedrijfsproces vormen. Het betreft hier de transacties:

- Indienen verzoek aanpassing arbeidsduur
- Mededelen van het besluit

Figuur 71 Recht aanpassing arbeidsduur

Kenmerkend van een transactie is dat er twee partijen zijn die met elkaar communiceren. Hieronder is een uitwerking van de transactie 'indienen verzoek aanpassing arbeidsduur' weergegeven:

Figuur 82 Transactie "Aanvraag aanpassing arbeidsduur"

10.3 Classificatieregels

Classificatieregels worden gebruikt om feiten te kunnen classificeren tot rechtsfeiten. Een voorbeeld van een regels waarin een classificatie wordt uitgelegd is te vinden in artikel 2.1 van de Wet inkomstenbelasting 2001.

Artikel 2.1. Belastingplichtigen

Belastingplichtigen voor de inkomstenbelasting zijn de natuurlijke personen die:

- in Nederland wonen (binnenlandse belastingplichtigen) of
- niet in Nederland wonen maar wel Nederlands inkomen genieten (buitenlandse belastingplichtigen).

Op basis van het artikel 2.1 van de Wet inkomstenbelasting 2001 zou de volgende classificatieregels kunnen worden afgeleid:

natuurlijke personen die in Nederland wonen **moeten beschouwd worden als** Belastingplichtigen voor de inkomstenbelasting

Om classificatieregels op te stellen is het noodzakelijk een aantal begrippen te kennen:

- Deelverzameling
- Vereniging
- Doorsnede
- Verschilverzameling
- Instantie

10.3.1 Deelverzameling

Onderstaande regel is een voorbeeld van een classificatieregels:

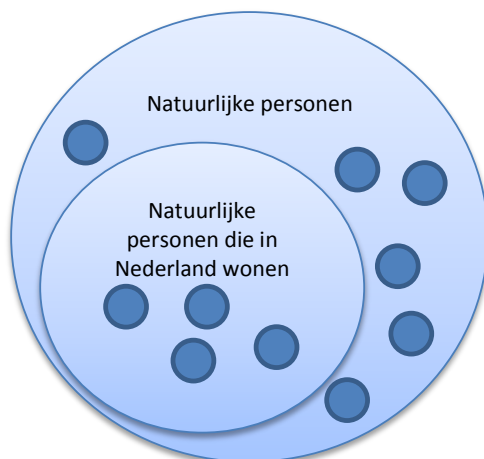
Natuurlijke personen die in Nederland wonen **moeten beschouwd worden als** Belastingplichtigen voor de inkomstenbelasting

Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels

Dit betekent dat natuurlijke personen die in Nederland wonen geassocieerd kunnen worden als Belastingplichtige. Dit betekent dat de verzameling natuurlijke personen die in Nederland wonen een deelverzameling is van de verzameling natuurlijke personen. Het zinspatroon voor het aanwijzen van een deelverzameling is:

Feit1 moeten beschouwd worden als Feit2.

Dit betekent dus deelverzameling ($\text{Feit1} \subseteq \text{Feit2}$)

Figuur 916 Voorbeeld deelverzameling

10.3.2 Vereniging

Een ander sleutelwoord dat gebruikt wordt bij het classificeren is het woord **of**. Dit gebeurt met het volgende zinspatroon:

Feit1 of Feit2

Dit betekent dus vereniging of unie ($\text{Feit1} \cup \text{Feit2}$)

Voorbeeld:

mannen of vrouwen.

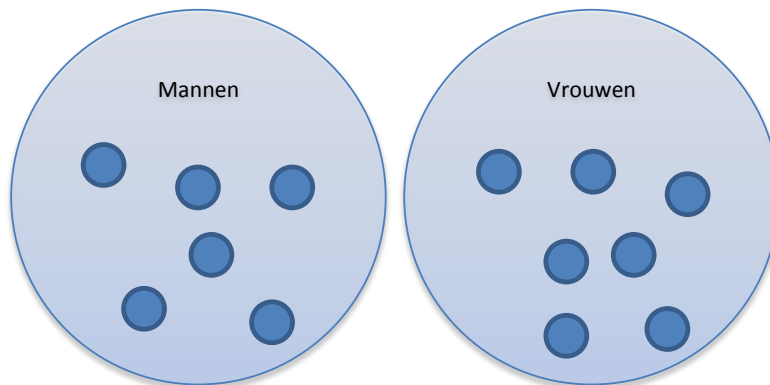
Voorbeeld van het gebruik in een regel:

mannen of vrouwen moeten beschouwd worden als natuurlijke personen

Dit betekent:

- Als iemand is geassocieerd is als man dan is hij (ook) een natuurlijk persoon.
- Als iemand is geassocieerd is als vrouw dan is zij (ook) een natuurlijk persoon.

- Als iemand is geclassificeerd als natuurlijk persoon dan kan⁵ hij/zij man of vrouw zijn.

Figuur 10.17 Voorbeeld vereniging

10.3.3 Doorsnede

Soms is het belangrijk om een selectie te maken op basis van meerdere kenmerken ofwel meerdere categorieën. Bijvoorbeeld de natuurlijke personen die werken en jonger zijn als 18 jaar. We gebruiken hiervoor het volgende zinspatroon:

Feit1 en Feit2

Dit betekent doorsnede of intersectie ($\text{Feit1} \cap \text{Feit2}$)

Voorbeeld:

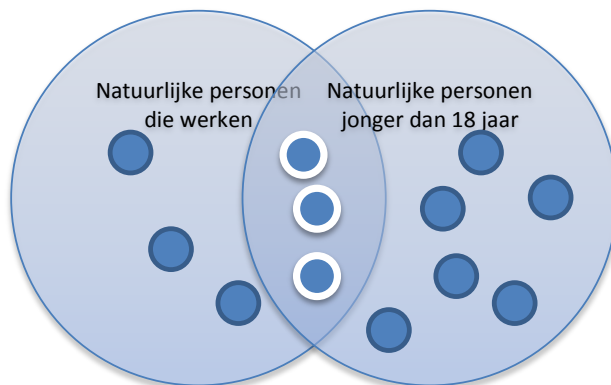
Natuurlijke personen die werken en natuurlijke personen die jonger zijn als 18 jaar

Voorbeeld van het gebruik in een regel:

Natuurlijke personen die werken en natuurlijke personen die jonger zijn als 18 jaar moeten beschouwd worden als werkende jongeren

---

⁵ Er kan niet afgeleid worden dat alle natuurlijke personen mannen of vrouwen zijn.

Figuur 1148 Voorbeeld doorsnede

10.3.4 Verschilverzameling

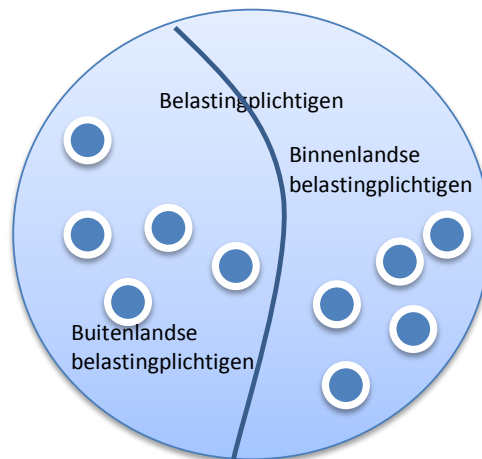
Feit1 niet zijnde Feit2

Dit betekent verschilverzameling of relatieve complement ($\text{Feit1} \setminus \text{Feit2}$)

Voorbeeld:

buitenlandse belastingplichtigen moeten beschouwd worden als belastingplichtige niet zijnde binnenlandse belastingplichtigen.

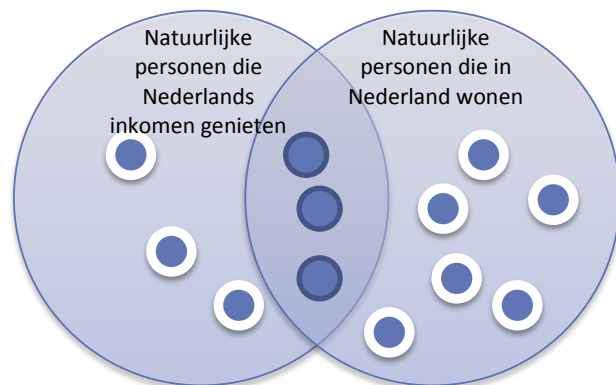
Dit betekent als iemand is geclassificeerd als binnenlandse belastingplichtige dan kan hij niet buitenlands belastingplichtig zijn (en andersom).

Figuur 1249 Voorbeeld verschilverzameling I

Een voorbeeld van een regel die zou kunnen worden opgesteld

Natuurlijke personen die een Nederlands inkomen genieten niet zijnde Natuurlijke personen die in Nederland wonen moeten beschouwd worden als Buitenlandse belastingplichtigen.

Figuur 1329 Voorbeeld verschilverzameling II

10.3.5 Instanties van een categorie

De variabelen 'A' en 'B' kunnen worden vervangen door een term of naam.

A behoort tot de categorie B   A is lid van de verzameling van B? ($A \in B$)

A behoort tot de categorie B   A is geen lid van de verzameling van B? ($A \notin B$)

Voorbeelden:

VAR Aanvraag behoort tot de categorie Aanvraag Indien Subject behoort tot de categorie Rechtspersoon of Natuurlijk persoon.

Jan Schipper behoort tot de categorie belastingplichtige.

10.4 Afleidingsregels

Afleidingsregels zijn regels waarmee nieuwe feiten kunnen worden afgeleid van bekende feiten. Voor afleidingsregels bestaat het volgende patroon:

Afleiding

Indien

Een of meerdere voorwaarden

Afleiding en voorwaarden moeten beschreven worden als Feitpatronen.

Hieronder is een afleidingsregel beschreven zonder voorwaarden:

RE12: <belastbare inkomsten uit eigen woning> moet worden berekend als de <voordelen uit eigen woning> plus het <voordeel uit kapitaalverzekering eigen woning> plus het <voordeel uit spaarrekening eigen woning> plus het <voordeel uit beleggingsrecht eigen woning> min de <op de voordelen uit eigen woning drukkende aftrekbare kosten>.

Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels

10.5 Integriteitsregels

Integriteitsregels beschrijven op welke manier aangekeken wordt tegen feiten en de verbanden daartussen. Doel van deze regels is ervoor te zorgen dat groepen van feiten gecontroleerd kunnen worden op consistentie. Een voorbeeld van een integriteitsregel is hieronder weergegeven:

Het is noodzakelijk dat elke werknemer tenminste één arbeidsovereenkomst heeft met tenminste één werkgever.

Bovenstaande regel bestaat uit:

1. een modale operator: Het is noodzakelijk dat
2. bepalend woorden: elke, tenminste één
3. termen: werknemer, arbeidsovereenkomst, werkgever
4. werkwoord: heeft

De volgende modale operatoren worden gebruikt voor het formuleren van structuurregels:

het is noodzakelijk dat p	<i>formulering van een noodzaak</i>
het is mogelijk dat p	<i>formulering van een mogelijkheid</i>
het is onmogelijk dat p	<i>formulering van een noodzaak met een logische ontkenning</i>

Dit betekent dat 'het is noodzakelijk dat p ' gelijk is aan 'het is onmogelijk dat niet p ' en 'het is noodzakelijk dat niet p ' gelijk is aan 'het is onmogelijk dat p '

Er zijn alternatieve manieren om 'een noodzaak' en 'een noodzaak met logische ontkenning' te formuleren. Deze alternatieven zijn:

... altijd ... *formulering van een noodzaak*

Dit betekent dat het voorbeeld dat gegeven is in het begin van **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**^{10.5} ook kan worden geschreven als:

Elke werknemer heeft altijd tenminste één arbeidsovereenkomst met tenminste één werkgever.

... nooit ... *formulering van een noodzaak met logische ontkenning*

Een voorbeeld van het gebruik van nooit is hieronder weergegeven:

Alle werknemer hebben nooit een arbeidsduur groter dan 40 uur per week.

10.6 Norm- en regelpatroon

Voor normen en regels bestaat het volgende algemene patroon:

Resultaat
Indien
Een of meerdere voorwaarden

Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels

10.7 Vormen regels

Alle regels hebben een resultaat met (indien van toepassing) bijbehorende voorwaarden. De vorm van de regels is veelal afhankelijk van de context. Regels met een en dezelfde betekenis hebben vaak verschillende vormen. Er mag gekozen worden voor een vorm die past bij de doelgroep van de regel, maar er is geen voorkeursvorm.

Een voorbeeld van een regel is:

Een persoon moet een sofinummer gebruiken
Indien
de persoon geen burgerservicenummer heeft
of
de persoon geen burgerservicenummer mag krijgen.

Bovenstaande regel betekent hetzelfde als de regel hieronder:

Een persoon moet een sofinummer gebruiken
indien aan tenminste één van de volgende voorwaarden is voldaan:
- de persoon geen burgerservicenummer heeft
- de persoon geen burgerservicenummer mag krijgen.

Resultaat
Indien aan één van de volgende voorwaarden is voldaan:
- voorwaarde 1
- voorwaarde 2

Andere vormen zijn:

Resultaat
indien aan alle volgende voorwaarden is voldaan:
- Voorwaarde1
- Voorwaarde2
- Voorwaarde3

Deze vorm betekent hetzelfde als:

Resultaat
indien
Voorwaarde1 en Voorwaarde2 en Voorwaarde3

Bij het definiëren van een regel moet de regel een naam krijgen. Deze naam wordt voor de regel geplaatst. Zo ontstaan het volgende patroon voor het definiëren van regels:

<regelnaam>: <regel>.

Voorbeeld van een regel met een berekening die gebruik maakt van dat patroon:

RE12: Belastbare inkomsten uit eigen woning moet worden berekend als de voordelen uit eigen woning plus het voordeel uit kapitaalverzekering eigen woning plus het voordeel uit

Opmerking [ML3]: Bij Toeslagen hadden ze er nog een, namelijk dat je eerste voorwaarde 1 moest toetsen, als die niet voldeed, voorwaarde 2, etc (artikel 5 Awir (partnerschap bepalen), waarin in de aanhef staat: 'als eerste; volgens mij zit zo'n constructie, maar dan met andere woorden, ook in dat befaamde artikel 3.6 Vreemdelingenbesluit van Robert). Ze hebben in de specs vertaald met: Als ... eerstgevonden ... Misschien moet die variant hier ook nog opgenomen worden. Betekent dat je de voorwaarden in vaste volgorde MOET aflopen.

Opmerking [DD4]: Hier nog aan toevoegen regels waarbij de volgorde van de voorwaarden van belang zijn.

Als een <variabele> heeft waarde
X dan Y
Y dan Z
A dan B

M. Tempels

Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels

---

spaarrekening eigen woning plus het voordeel uit beleggingsrecht eigen woning min de op de voordelen uit eigen woning drukkende aftrekbare kosten.

In de bovenstaande regel worden termen gebruikt. Voor deze termen kunnen ook variabelen zijn gedefinieerd. Dan bestaat ook de volgende regel:

RE12: <belastbare inkomsten uit eigen woning> moet worden berekend als de <voordelen uit eigen woning> plus het <voordeel uit kapitaalverzekering eigen woning> plus het <voordeel uit spaarrekening eigen woning> plus het <voordeel uit beleggingsrecht eigen woning> min de <op de voordelen uit eigen woning drukkende aftrekbare kosten>.

De regels zijn in veel gevallen gebaseerd op wet- en regelgeving. Het volgende patroon is bedoeld om te verwijzen naar de bron:

De regel regelnaam is gebaseerd op de rechtsregel uit Wet Hoofdstuk Afdeling Artikel Lid met ingangsdatum ingangsdatum met zichtsdatum zichtsdatum.

Voorbeeld:

De regel **RE12** is gebaseerd op de rechtsregel uit **Wet inkomstenbelasting 2001 Hoofdstuk 3. Heffingsgrondslag bij werk en woning Afdeling 3.6. Belastbare inkomsten uit eigen woning Artikel 3.110. Belastbare inkomsten uit eigen woning** met ingangsdatum **1 januari 2013** met zichtsdatum **3 januari 2013**.

11 Tijdsbepalingen

11.1 Periode, tijdstip, tijdsduur

Opmerking [DD5]: Opmerkingen van mariette hierop nog bespreken.

Met tijdsbepalingen worden **feiten** afgebakend in de tijd. Er bestaan drie soorten tijdsbepalingen:

- Periode; een tijdsruimte begrensd met een begin tijdstip en een eind tijdstip.
- Tijdstip; een punt in de tijd.
- Tijdsduur; een tijdsbestek.

Afhankelijk van het soort **feit** worden verschillende tijdsbepalingen gebruikt.

Soort feit	Soort tijdsbepaling
Handeling	Periode of tijdstip
Gebeurtenis	Tijdstip
Omstandigheid	Periode
Tijdsverloop met rechtsgevolg	Tijdsduur

Een voorbeeld van een feitpatroon dat een handeling beschrijft:

De **persoon** *krijgt* van de **ambtenaar** een **burgerservicenummer** *vanaf tijdstip waarop de handeling plaatsvond tot tijdstip waarop de handeling eindigde.*

Een handeling kan beschreven worden door het aanduiden op welk moment de handeling is gestart en op welk tijdstip het is geëindigd. Een aanduiding van het tijdstip waarop de handeling plaatsvond is ook voldoende. Dan is deze formulering mogelijk:

De **persoon** *krijgt* van de **ambtenaar** een **burgerservicenummer** *op tijdstip waarop de handeling plaatsvindt.*

Voorbeeld van een feitpatroon dat refereert aan een omstandigheid:

Een **persoon** *heeft* het **burgerservicenummer** *vanaf tijdstip waarop de omstandigheid begon tot tijdstip waarop de omstandigheid eindigde.*

Voorbeeld van een feitpatroon dat een gebeurtenis aanduidt:

Een **persoon** *heeft* een **burgerservicenummer** *gekregen op tijdstip waarop de gebeurtenis plaatsvond.*

Voorbeeld van een feitpatroon dat een tijdsverloop beschrijft:

De **werkgever** *heeft één maand voor het beoogde tijdstip van ingang van de aanpassing op het verzoek nog niet beslist.*

11.2 Periode en tijdstippen

In **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.9-3-2 Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.Periode en tijdstippen** worden patronen uitgelegd die het mogelijk maken om perioden of tijdstippen met elkaar te vergelijken. Deze patronen kunnen ook worden toegepast op feitpatronen. Voorbeeld van zo'n patroon is:

Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels

Periode $\langle P_2 \rangle$ sluit aan op periode $\langle P_1 \rangle$.

Dit patroon zou ook gebruikt kunnen worden voor het beschrijven van het verband tussen twee feitpatronen:

Het verzoek om aanpassing van de arbeidsduur wordt ingediend bij de werkgever sluit aan op de werkgever behandelt het verzoek om aanpassing van de arbeidsduur.

In de bovenstaande zin staan twee feitpatronen:

- Het verzoek om aanpassing van de arbeidsduur wordt ingediend bij de werkgever. Dit is een gebeurtenis met een tijdstip 'tijdstip indienen verzoek'.
- De werkgever behandelt het verzoek om aanpassing van de arbeidsduur. Dit is een handeling met een begin en einddatum.

Volgens de bovenstaande regel komt de begindatum van de handeling dus overeen met het 'tijdstip indienen verzoek'.

De variabelen P_1 en P_2 kunnen worden vervangen door:

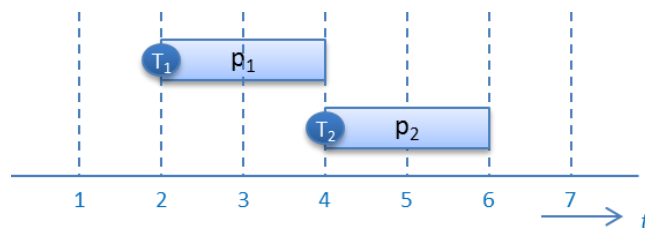
- een tijdvak/periode of
- een handeling / een omstandigheid.

De variabelen T_1 en T_2 kunnen worden vervangen door:

- een tijdstip of
- een gebeurtenis.

De hieronder genoemde patronen kunnen gebruikt worden als integriteitsregels. De patronen zijn onder andere afgeleid van Allen's interval algebra. Zie ook http://en.wikipedia.org/wiki/Allen's_interval_algebra. Zie http://en.wikipedia.org/wiki/Modal_logic#Temporal_logic

11.2.1 Aansluitende perioden

Figuur 145 Aansluitende perioden.

Het patroon dat hoort bij de situatie in **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.** ~~Figuur 5~~ is:

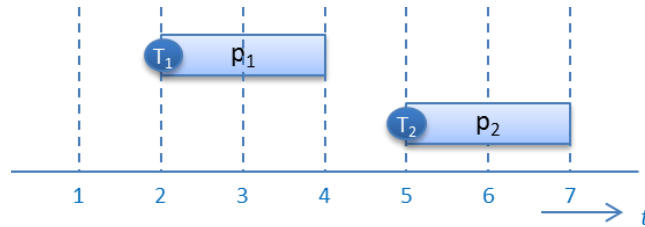
Periode $\langle P_2 \rangle$ sluit aan op periode $\langle P_1 \rangle$.

Dit wil zeggen dat het tijdstip waarop P_1 eindigt gelijk is aan het tijdstip waarop P_2 begint.

Voorbeeld:

2014 sluit aan op 2013.

11.2.2 Achtereenvolgende perioden of tijdstippen

Figuur 156 Achtereenvolgende perioden.

De patronen die horen bij de situatie in **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.** Figuur 6 zijn:

Periode <P₂> ligt later dan periode <P₁>.

Tijdstip <T₂> ligt later dan tijdstip <T₁>.

Dit wil zeggen dat het tijdstip waarop P₂ begint later ligt dan het tijdstip waarop P₁ eindigt.

Periode <P₁> ligt eerder dan periode <P₂>.

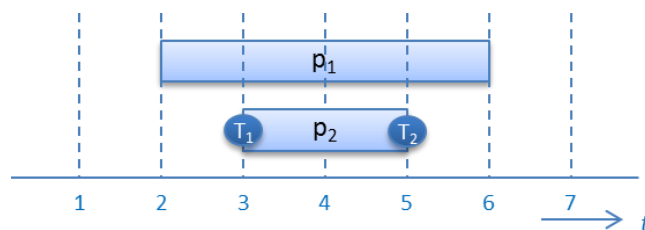
Tijdstip <T₁> ligt eerder dan tijdstip <T₂>.

Dit wil zeggen dat het tijdstip waarop P₁ eindigt eerder ligt dan het tijdstip waarop P₂ begint. Voorbeeld:

De datum van aangifte ligt later dan 1 april 2014.

De ontvangstdatum van de aanvraag ligt eerder dan de beslisdatum.

11.2.3 Binnen een periode

Figuur 167 Een periode die valt binnen een andere periode.

Het patroon dat hoort bij de situatie in **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.** Figuur 7 is:

Periode <P₂> ligt in periode <P₁>.

Tijdstip <T₁> ligt in periode <P₁>.

Dit wil zeggen dat het tijdstip waarop P₂ begint later ligt dan het tijdstip waarop P₁ begint en het tijdstip waarop P₂ eindigt eerder ligt dan het tijdstip waarop P₁ eindigt. Dit betekent dat wanneer de start van de perioden gelijk begint een andere situatie geld, te weten de situatie zoals beschreven in **Fout!**

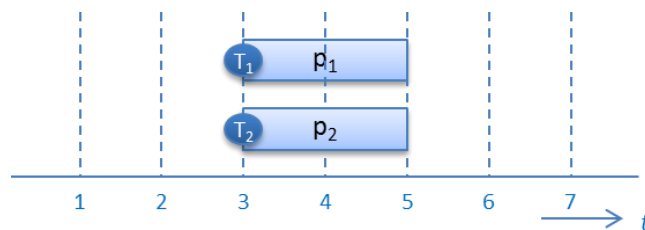
Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels

Verwijzingsbron niet gevonden.9-3-2-6. Wanneer het einde van de perioden op hetzelfde moment valt dan geldt de situatie beschreven in **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.9-3-2-7.**

Voorbeeld:

De ontvangstdatum van de aanvraag ligt in kalenderjaar 2015.

11.2.3.1 Perioden of tijdstippen die gelijk vallen

Figuur 178 Gelijke perioden.

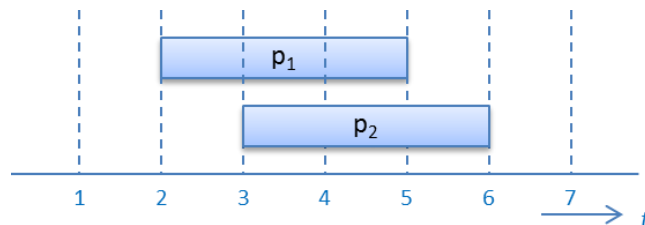
Het patroon dat hoort bij de situatie in **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.Figuur 8** is:

Periode <P₁> is gelijk aan periode <P₂>.

Tijdstip <T₁> is gelijk aan tijdstip <T₂>.

Dit wil zeggen dat het tijdstip waarop P_1 begint gelijk is aan het tijdstip waarop P_2 begint en het tijdstip waarop P_1 eindigt gelijk is aan het tijdstip waarop P_2 eindigt.

11.2.4 Overlappende perioden

Figuur 189 Overlappende perioden.

Het patroon dat hoort bij de situatie in **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.Figuur 8** is:

Periode <P₁> overlapt met periode <P₂>.

Dit wil zeggen dat het tijdstip waarop P_1 begint *eerder ligt dan* het tijdstip waarop P_2 begint en het tijdstip waarop P_1 eindigt *eerder ligt dan* het tijdstip waarop P_2 eindigt *of* het tijdstip waarop P_1 *later ligt dan* het tijdstip waarop P_2 begint en het tijdstip waarop P_1 eindigt *later ligt dan* het tijdstip waarop P_2 eindigt. Periode P_2 mag dus niet in periode P_1 vallen, want dat geldt de situatie uit **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.9-3-2-3.**

Voorbeelden:

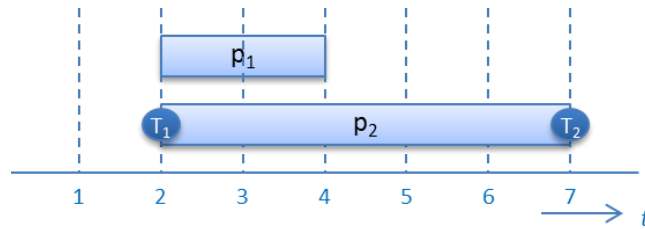
De periode januari 2012 tot en met juni 2012 *overlapt met* periode mei 2012 tot en met december 2012.

Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels

Bovenstaand voorbeeld is gelijk aan:

De periode mei 2012 tot en met december 2012 *overlapt met* periode januari 2012 tot en met juni 2012.

11.2.5 Het moment waarop een periode start

Figuur 1910 Perioden met gelijke start.

Het patroon dat hoort bij de situatie in **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.** ~~Figuur 10~~ is:

Periode <P₁> *start gelijk met* periode <P₂>.

Periode <P₁> *start op* tijdstip <T₁>.

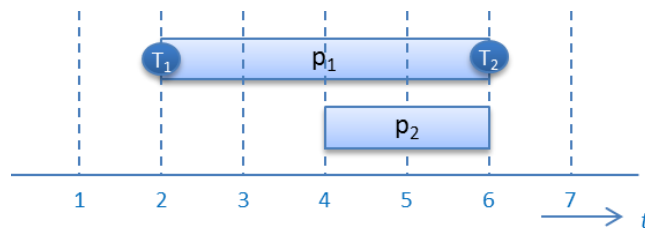
Dit wil zeggen dat het tijdstip waarop P_1 begint gelijk is aan het tijdstip waarop P_2 begint.

Voorbeelden:

Het belastingjaar 2012 *start gelijk met* het kalenderjaar 2012.

Het belastingjaar 2012 *start op* 1 januari 2012.

11.2.6 Het moment waarop een periode eindigt

Figuur 2011 Perioden die tegelijk eindigen.

Het patroon dat hoort bij de situatie in **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.** ~~Figuur 11~~ is:

Periode <P₁> *eindigt gelijk met* periode <P₂>.

Periode <P₁> *eindigt op* tijdstip <T₂>.

Dit wil zeggen dat het tijdstip waarop P_1 eindigt gelijk is aan het tijdstip waarop P_2 eindigt.

Voorbeelden:

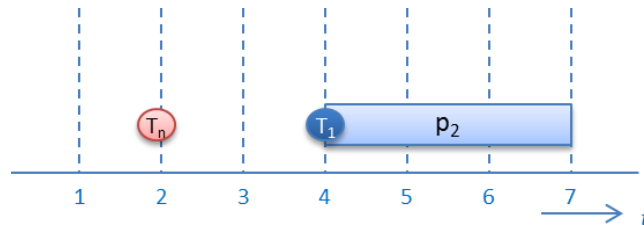
Het belastingjaar 2012 *eindigt gelijk met* het kalenderjaar 2012.

Het belastingjaar 2012 *eindigt op* 31 december 2012.

Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels

11.2.7 Relatief tijdstip of periode

Het op een relatieve manier aangeven van het moment waarop een feit plaatsvond gebeurt op de volgende manier:

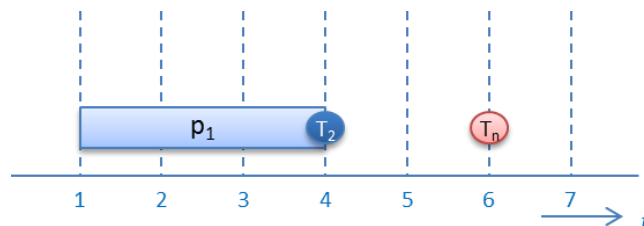

Figuur 2112 Een tijdstip voor een ander tijdstip of periode

Feitpatroon tijdsduur voor tijdstip $\langle T_1 \rangle$.

Feitpatroon tijdsduur voor periode $\langle P_2 \rangle$.

Voorbeeld: Een persoon heeft twee maanden voor de ontvangstdatum van de aanvraag een burgerservicenummer gekregen.

Figuur 2213 Een tijdstip na een ander tijdstip of periode

Feitpatroon tijdsduur na tijdstip $\langle T_2 \rangle$

Feitpatroon tijdsduur na periode $\langle P_1 \rangle$

Voorbeeld: Een persoon heeft één maand na de ontvangstdatum van de aanvraag een burgerservicenummer gekregen.

12 Voorbeeld gestructureerd Nederlands

12.1 Context

In dit hoofdstuk wordt een voorbeeld gegeven van het gebruik van gestructureerd Nederlands. Voor de uitwerking van dit voorbeeld is een stuk gebruik uit de [wet aanpassing arbeidsduur](#). In het uitgewerkt voorbeeld worden de stap 1, 3 en 4 van wendbare wetsuitvoering uitgevoerd.

12.2 Wettekst

Uit de Wet aanpassing arbeidsduur komen de volgende artikelen:

Artikel 1

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. werkgever: degene die een ander krachtens arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht of publiekrechtelijke aanstelling arbeid laat verrichten;
- b. werknemer: de ander, bedoeld onder a.

Artikel 2

1. De werknemer kan de werkgever verzoeken om aanpassing van de uit zijn arbeidsovereenkomst of publiekrechtelijke aanstelling voortvloeiende arbeidsduur, indien de werknemer ten minste een jaar voorafgaand aan het beoogde tijdstip van ingang van die aanpassing in dienst is bij die werkgever. Voor de berekening van de termijn van een jaar worden perioden waarin arbeid wordt verricht, die elkaar opvolgen met een onderbreking van niet meer dan drie maanden samengeteld. De vorige volzin is van overeenkomstige toepassing op perioden waarin voor verschillende werkgevers arbeid wordt verricht die ten aanzien van de verrichte arbeid redelijkerwijs geacht moeten worden elkanders opvolger te zijn.
2. Voor militaire ambtenaren wordt het recht op aanpassing van de arbeidsduur geregeld bij algemene maatregel van bestuur op voordracht van Onze Minister van Defensie en Onze Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid met gebruikmaking van onbezoldigd verlof in verband met deeltijdarbeid.

12.3 Analyse van de wet

Bij de analyse van artikel 2, lid 1 en 2 komen we de volgende rechtssubjecten tegen:

- Werknemer
- Werkgever
- Militaire ambtenaren

In de eerste zin wordt voor de werknemer een mogelijkheid gedefinieerd om een rechtsrelatie aan te gaan met de werkgever. Dit gaat middels het veroorloven van een rechtshandeling:

De werknemer kan de werkgever verzoeken om aanpassing van de uit zijn arbeidsovereenkomst of publiekrechtelijke aanstelling voortvloeiende arbeidsduur,

Eigenlijk verwijst de wetgever hier naar handelingen in de werkelijkheid. Deze handelingen zijn onder bepaalde voorwaarden volgens de wetgever rechtshandelingen. De wetgever definieert hiervoor rechtsnormen op een handeling. Door middel van de rechtsnormen legt de wetgever uit hoe de aangeduide feiten (handelingen) kunnen worden geclassificeerd tot rechtste feiten (rechtshandelingen).

Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels

Het beschrijven van een rechtsnorm in Gestructureerd Nederlands gaat als volgt:

Rechtsnorm: **N0032**

De werknemer mag de werkgever *verzoeken* om aanpassing van de uit zijn arbeidsovereenkomst of publiekrechtelijke aanstelling voortvloeiende arbeidsduur,

Met daarbij de volgende voorwaarde:

de werknemer ten minste een jaar voorafgaand aan het beoogde tijdstip van ingang van die aanpassing in dienst is bij die werkgever.

De voorwaarde is opgebouwd uit twee (rechts)omstandigheden waarvan de ingangsdatum meer dan een jaar voor de ander moet liggen:

De werknemer is in dienst bij de werkgever *vanaf* tijdstipIndiensttreding.

De aanpassing van de arbeidsduur *heeft* tijdstip van ingang van de aanpassing.

Met als definitie van tijdstipIndiensttreding:

De term tijdstipIndiensttreding *is gedefinieerd als* het tijdstip waarop de werknemer in dienst is getreden bij de werkgever.

De rechtsnorm inclusief de voorwaarde in Gestructureerd Nederlands ziet er als volgt uit:

Rechtsnorm: **N0032**

De werknemer mag de werkgever *verzoeken* om aanpassing van de uit zijn arbeidsovereenkomst of publiekrechtelijke aanstelling voortvloeiende arbeidsduur, *Indien* het tijdstipIndiensttreding *minimaal een jaar voor* het tijdstip van ingang van de aanpassing van het verzoek aanpassing arbeidsduur.

12.4 Producten en diensten

De specificaties van de producten en diensten worden gebaseerd op de resultaten van de analyse van wet- en regelgeving. De rechtsnormen vormen de basis voor het definiëren van diensten.

De dienst verzoek aanpassing arbeidsduur *is gebaseerd op* de rechtsnorm N0032

De dienst verzoek aanpassing arbeidsduur *heeft als doelstelling* het elektronisch aanbieden van het formulier voor het verzoeken om aanpassing van de arbeidsduur.

Het product verzoek aanpassing arbeidsduur *is gedefinieerd als* het elektronisch formulier dat wordt aangeboden aan de werknemer.

De doelgroep Werknemers *is gebaseerd op* het rechtssubject werknemer *uitgezonderd* rechtssubject Militair ambtenaar.

De dienst Verzoek aanpassing arbeidsduur *heeft als doelgroep* Werknemers.

Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels

12.5 Definities van termen

Bij deze dienst horen de volgende definities:

Een werknemer *is gedefinieerd als* degene die een ander krachtens arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht of publiekrechtelijke aanstelling arbeid verricht voor een werkgever.

Werknemer heeft als bron van de definitie **Wet aanpassing arbeidsduur Artikel 1** met ingangsdatum 01-07-2000 met zichtsdatum 03-04-2013.

Werknemer heeft als meervoud de werknemers.

Een Werkgever *is gedefinieerd als* degene die een werknemer krachtens een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht of publiekrechtelijke aanstelling arbeid verricht.

Werkgever heeft als bron van de definitie **Wet aanpassing arbeidsduur Artikel 1** met ingangsdatum 01-07-2000 met zichtsdatum 03-04-2013.

Werkgever heeft als meervoud werkgevers.

Een Arbeidsovereenkomst *is gedefinieerd als* de overeenkomst waarbij de ene partij, de werknemer, zich verbindt in dienst van de andere partij, de werkgever, tegen loon gedurende zekere tijd arbeid te verrichten.

Werkgever heeft als bron van de definitie **Burgelijk Wetboek Boek 7** met ingangsdatum 01-08-2014 met zichtsdatum 13-10-2014.

12.6 Relevante feiten

Op basis van de wettekst kan bepaald worden dat de volgende omstandigheden relevant zijn wanneer de rechtshandeling plaatsvindt:

De werknemer is in dienst bij de werkgever sinds tijdstip*Indiensttreding*.

De werknemer heeft een arbeidsovereenkomst met de werkgever vanaf start*arbeidsovereenkomst tot eind*arbeidsovereenkomst.

De werknemer heeft een publiekrechtelijke aanstelling bij de werkgever vanaf start*publiekrechtelijke aanstelling tot eind*publiekrechtelijke aanstelling.

Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels

12.7 Rechtsnormen en (rechts)feiten

De volgende rechtsnorm is van toepassing bij deze dienst:

De werknemer mag de werkgever verzoeken om aanpassing van de uit zijn arbeidsovereenkomst of publiekrechtelijke aanstelling voortvloeiende arbeidsduur,

Op basis van bovenstaand rechtsnorm kunnen feiten in de realiteit worden 'bedacht' of 'afgeleid'. Die feiten kunnen worden aangeduid met de onderstaande Feitpatronen:

De werknemer dient een verzoek aanpassing arbeidsduur in bij de werkgever om aanpassing van de uit zijn arbeidsovereenkomst of publiekrechtelijke aanstelling voortvloeiende arbeidsduur.

De werkgever ontvangt van de werknemer een verzoek aanpassing arbeidsduur om aanpassing van de uit zijn arbeidsovereenkomst of publiekrechtelijke aanstelling voortvloeiende arbeidsduur.

Bij bovenstaande werkwoorden moet dus de vraag beantwoord worden of deze werkwoorden hetzelfde betekenen als "verzoeken". Het meest voor de hand liggende voorbeeld dat hetzelfde betekent is:

De werknemer verzoekt de werkgever om aanpassing van de uit zijn arbeidsovereenkomst of publiekrechtelijke aanstelling voortvloeiende arbeidsduur.

Om feiten met bovenstaand patroon te kunnen classificeren als rechtsfeit, moeten deze feiten aan de volgende rechtsnorm met de bijbehorende voorwaarden worden voldaan:

De werknemer mag de werkgever verzoeken om aanpassing van de uit zijn arbeidsovereenkomst of publiekrechtelijke aanstelling voortvloeiende arbeidsduur
Indien het tijdstipIndiensttreding minimaal een jaar voor het tijdstip van ingang van de aanpassing van het verzoek aanpassing arbeidsduur.

Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels

12.7.1 Aanvullende regels

Bij de norm worden nog aanvullende regels gesteld. Die regels vormen een beperking voor de berekening van een jaar. De regels bepalen de wijze waarop de berekening van de termijn van een jaar moet plaatsvinden.

Voor de berekening van de termijn van een jaar worden perioden waarin arbeid wordt verricht, die elkaar opvolgen met een onderbreking van niet meer dan drie maanden samengeteld. De vorige volzin is van overeenkomstige toepassing op perioden waarin voor verschillende werkgevers arbeid wordt verricht die ten aanzien van de verrichte arbeid redelijkerwijs geacht moeten worden elkanders opvolger te zijn.

Om deze regels goed te kunnen begrijpen is het handig om een voorbeeld te hebben van de mogelijke feiten. Hieronder worden de feiten in een tabel weergegeven:

Feit Nr.	Werknemer	Werkgever	Start arbeidsovereenkomst	Einde arbeidsovereenkomst	Verrichte arbeid
1	Klaas Vaak	Asito	01-01-2000	31-03-2000	Schoonmaken
2	Klaas Vaak	Asito	01-04-2000	30-06-2000	Schoonmaken
3	Klaas Vaak	Asito	01-08-2000	31-12-2000	Schoonmaken
4	Klaas Vaak	Asito	01-01-2001	31-03-2001	Schoonmaken
5	Jan Weinig	AllClean	01-01-2000	31-03-2000	Schoonmaken
6	Jan Weinig	Asito	01-04-2000	31-12-2000	Schoonmaken

Bovenaanstaande feiten hebben als feitpatroon:

FP12: De werknemer verricht arbeid voor de werkgever vanaf start arbeidsovereenkomst tot einde arbeidsovereenkomst.

Op basis van de bovenstaande feiten kan de het afgeleide feit "duur arbeidsovereenkomst" worden bepaald:

Duur arbeidsovereenkomst is de duur van **FP12**.

Feit Nr.	Werknemer	Werkgever	Start arbeidsovereenkomst	Einde arbeidsovereenkomst	Duur arbeidsovereenkomst
1	Klaas Vaak	Asito	01-01-2000	31-03-2000	3 maanden
2	Klaas Vaak	Asito	01-04-2000	30-06-2000	3 maanden
3	Klaas Vaak	Asito	01-08-2000	31-12-2000	3 maanden
4	Klaas Vaak	Asito	01-01-2001	31-03-2001	3 maanden
5	Jan Weinig	AllClean	01-01-2000	31-03-2000	3 maanden
6	Jan Weinig	Asito	01-04-2000	31-12-2000	9 maanden

Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels

En kan ook het feit “duur van de onderbreking” worden bepaald:

Duur van de onderbreking is de duur van de voorafgaande onderbreking van FP12.

Feit Nr.	Werknemer	Werkgever	Start arbeidsovereenkomst	Einde arbeidsovereenkomst	Duur van de onderbreking
1	Klaas Vaak	Asito	01-01-2000	31-03-2000	n.v.t.
2	Klaas Vaak	Asito	01-04-2000	30-06-2000	0 maanden
3	Klaas Vaak	Asito	01-08-2000	31-12-2000	1 maand
4	Klaas Vaak	Asito	01-01-2001	31-03-2001	0 maanden
5	Jan Weinig	AllClean	01-01-2000	31-03-2000	n.v.t.
6	Jan Weinig	Asito	01-04-2000	31-12-2000	0 maanden

In het onderstaande overzicht is de duur van de onderbreking en de duur van de arbeidsovereenkomst samengenomen.

Feit Nr.	Werknemer	Werkgever	Duur arbeidsovereenkomst	Duur van de onderbreking	Verrichte arbeid
1	Klaas Vaak	Asito	3 maanden	n.v.t.	Schoonmaken
2	Klaas Vaak	Asito	3 maanden	0 maanden	Schoonmaken
3	Klaas Vaak	Asito	3 maanden	1 maand	Schoonmaken
4	Klaas Vaak	Asito	3 maanden	0 maanden	Schoonmaken
5	Jan Weinig	AllClean	3 maanden	n.v.t.	Schoonmaken
6	Jan Weinig	Asito	9 maanden	0 maanden	Schoonmaken

De termijn van een jaar moet worden berekend als de som van de duur arbeidsovereenkomst waar de duur van de onderbreking kleiner is dan 3 maanden en de verrichte arbeid is gelijk.

12.8 Administraties

Om regels volledig gemechaniseerd te kunnen uitvoeren is het belangrijk de dingen waar de regels betrekking op hebben uniek te identificeren. Het is noodzakelijk administraties aan te leggen voor de verschillende termen die dingen aanwijzen. Elke term moet daarvoor worden toegewezen aan een soort entiteit waarvan de elementen uniek kunnen worden geïdentificeerd. Hieronder wordt gespecificeerd hoe de termen worden geclassificeerd:

De term werknemer behoort tot de categorie persoon.

De term werkgever behoort tot de categorie bedrijf.

De term arbeidsovereenkomst behoort tot de categorie arbeidsrelatie.

De term publiekrechtelijke aanstelling behoort tot de categorie arbeidsrelatie.

De term verzoek aanpassing arbeidsduur behoort tot de categorie aanvraag.

Er worden in de bovenstaande regels belangrijke keuzen gemaakt, namelijk bijvoorbeeld de keuze om een administratie te creëren die meer kan bevatten dan werknemers. Er wordt namelijk een persoon gedefinieerd. Op basis van die specificatie kan een administratie van personen worden gecreëerd. Dus ook personen die geen werknemer zijn. Het idee hierachter is dat een administratie van personen flexibeler is dan een administratie die alleen werknemers kan registreren. Deze administratie van personen maakt het mogelijk om een beeld over alle gegevens rond een persoon te creëren.

Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels

Hieronder volgende de unieke identificaties van de dingen:

De entiteit persoon wordt *uniek geïdentificeerd door* de variabele persoonsnummer.

De entiteit bedrijf wordt *uniek geïdentificeerd door* de variabele bedrijfsnummer.

De entiteit arbeidsrelatie wordt *uniek geïdentificeerd door* de variabele arbeidsrelatienummer.

De entiteit aanvraag wordt *uniek geïdentificeerd door* de variabele aanvraagnummer.

Zo zou er dus ook kunnen worden toegevoegd:

De term burgerservicenummer *is gedefinieerd als* het als zodanig overeenkomstig de wet algemene bepalingen burgerservicenummer aan een natuurlijke persoon toegekend nummer.

De term burgerservicenummer behoort tot de categorie persoonsnummer.

De entiteit burgerservicenummer wordt *uniek geïdentificeerd door* de variabele burgerservicenummer.

De entiteit tijdstipindiensttreding wordt *uniek geïdentificeerd door* variabele indiensttredingsdatum

De werknemer *dient* een verzoek aanpassing arbeidsduur *in* bij de werkgever om aanpassing van de uit zijn arbeidsovereenkomst of publiekrechtelijke aanstelling voortvloeiende arbeidsduur.

Als we de entiteiten uit bovenstaand feitpatroon **FP0015** heel eenduidig willen aanwijzen, zal onderstaand feitpatroon **FP0019** moeten worden gedefinieerd:

De persoon met persoonsnummer *dient* een verzoek aanpassing arbeidsduur met aanvraagnummer *in* bij het bedrijf met bedrijfsnummer ten aanzien van de uit zijn arbeidsrelatie arbeidsrelatienummer voortvloeiende arbeidsduur met arbeidsduurnummer.

Opmerking [DD6]: Dit is nog iets om het over te hebben.

Vervolgens kan de relatie worden gelegd:

Het feitpatroon **FP0015** behoort tot de categorie feitpatroon **FP0019**.

Om de waarde van een variabele te kennen is het van belang te weten hoe deze variabele is opgebouwd. Dit gebeurt door het toewijzen van een domein aan een variabele.

De variabele persoonsnummer heeft als domein geheel getal.

De variabele bedrijfsnummer heeft als domein geheel getal.

De variabele arbeidsrelatienummer heeft als domein geheel getal.

De variabele persoonsnummer heeft als domein geheel getal.

De variabele arbeidsduurnummer heeft als domein geheel getal.

De variabele indiensttredingsdatum heeft als domein Datum.

De variabele uitdiensttredingsdatum heeft als domein Datum.

De variabele tijdstip van indienen verzoek heeft als domein DatumTijd.

De variabele datumingangarbeidsduur heeft als domein Datum.

Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels

De variabele tijdstip van ingang van de aanpassing heeft als domein DatumTijd.

De variabele omvang aanpassing van de arbeidsduur heeft als domein geheel getal.

Op basis van bovenstaande variabelen is feitpatroon **FP0019** eenduidig gedefinieerd:

Het product verzoek aanpassing arbeidsduur bevat de variabelen persoonsnummer, arbeidsrelatienummer, omvang aanpassing van de arbeidsduur, gewenstespreiding, tijdstip van ingang van die aanpassing.

De entiteit arbeidsrelatie bevat de variabelen arbeidsrelatienummer, persoonsnummer, bedrijfsnummer, indiensttredingsdatum, uitdiensttredingsdatum, functie⁶ en arbeidsduur.

De entiteit arbeidsduur bevat de variabelen datumingangarbeidsduur en arbeidsduur.

Opmerking [DD7]: En dit??

12.9 Gehanteerde patronen

De dienst <dienst> is gebaseerd op de rechtsnorm <rechtsnorm>

De doelgroep <doelgroep> is gebaseerd op het rechtssubject <rechtssubject> en .....

De dienst <dienst> heeft als doelstelling.....

Het product <product> is gedefinieerd als het elektronisch formulier dat wordt aangeboden aan de werknemer.

De term <term> heeft als bron van de definitie Naam met ingangsdatum <ingangsdatum> met zichtdatum zichtdatum.

De term term heeft als meervoud de term term.

De term term behoort tot de categorie de entiteit entiteit.

De term term wordt uniek geïdentificeerd door de variabele variabele.

De entiteit entiteit wordt uniek geïdentificeerd door de variabele variabele.

Het feitpatroon feitpatroon behoort tot de categorie feitpatroon feitpatroon.

De variabele variabele heeft als domein domein.

---

⁶ Nodig vanwege de noodzaak tot het weten van de verrichte arbeid.

13 Definities

Onderstaande begrippen zijn gedefinieerd in het kader van wendbare wetsuitvoering en Gestructureerd Nederlands.

13.1 Algemene begrippen

<u>Annotatie</u>	Een <u>annotatie</u> <i>is gedefinieerd als</i> een verklarende aantekening bij een stuk tekst.
<u>Annoteren</u>	<u>Annoteren</u> <i>is gedefinieerd als</i> het plaatsen van een verklarende aantekening bij een stuk tekst.
<u>Specificaties</u>	<u>Specificaties</u> <i>zijn gedefinieerd als</i> is een nauwkeurige en accurate beschrijving van de bepalingen, waaraan een in te richten product of dienst moet voldoen.
<u>Feit</u>	Een <u>feit</u> <i>is gedefinieerd als</i> een <u>gebeurtenis</u> , <u>handeling</u> , <u>tijdsverloop</u> of <u>omstandigheid</u> waarvan de werkelijkheid vaststaat, ofwel zintuiglijk kan worden waargenomen of instrumenteel gemeten. Een feit moet met objectieve waarnemingen vastgesteld en getoetst kunnen worden. Echter, de waarneming zelf is subjectief en afhankelijk van persoonsgebonden factoren, zoals perspectief, voorkeur, nauwkeurigheid, tijdigheid, compleetheid en omstandigheden.
<u>Feitpatroon</u>	Een <u>feitpatroon</u> <i>is gedefinieerd als</i> een beschrijving van een verzameling van feiten. <u>Feitpatroon</u> <i>heeft als synoniem</i> <u>feittype</u> .
<u>Gegeven</u>	Een <u>gegeven</u> <i>is gedefinieerd als</i> een vastgelegde weergave van een <u>feit</u> of deel van een <u>feit</u> .
<u>Gegevensgroep</u>	Een <u>gegevensgroep</u> <i>is gedefinieerd als</i> een verzameling van gegevens.
<u>Bericht</u>	Een <u>bericht</u> <i>is gedefinieerd als</i> een <u>gegevensgroep</u> die bij communicatie tussen <u>actoren</u> mondeling, schriftelijk of via machines (zoals computers) worden <u>uitgewisseld</u> .
<u>Document</u>	Een <u>document</u> <i>is gedefinieerd als</i> een aanwijsbaar geheel van gegevens met de bijbehorende meta-gegevens ontvangen of opgemaakt door een natuurlijke en/of rechtspersoon bij de uitvoering van taken. Een document kan zijn, ongeacht aard en vorm: een tekstverwerkingsdocument, een papieren brief, een elektronisch bericht, een webpagina, een landkaart, een foto, een geluidsopname, een dataset, een blog, etc.

Opmerking [DD8]:

ml: volgens mij kun je hier ook wel volstaat met 'is'. En de herhaling van de term weglaten. Dus gewoon: Annotatie: een verklarende aantekening bij... Dat leest wat gemakkelijker. En anders wordt het nog uitgebreider/ingewikkelder dan we het in wetgeving doen... ☺

Opmerking [DD9]:

ml: volgens mij kun je hier ook wel volstaat met 'is'. En de herhaling van de term weglaten. Dus gewoon: Annotatie: een verklarende aantekening bij... Dat leest wat gemakkelijker. En anders wordt het nog uitgebreider/ingewikkelder dan we het in wetgeving doen... ☺

Opmerking [DD10]:

ml:
Kun je zeggen dat een bericht gestructureerde gegevens bevat en een document ongestructureerde? Nu noem je (hierna) een dataset ook een document. Dat is mi. niet gebruikelijk, iig. niet in archiefland. Daar zouden ze mi. spreken van informatieobjecten, en die kunnen vervolgens gestructureerd of ongestructureerd zijn.

Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels

<u>Actor</u>	Een <u>actor</u> is gedefinieerd als iemand die een <u>handeling</u> verricht, bijvoorbeeld een inspecteur, een belastingplichtige, een inhoudingsplichtige.
<u>Bewijsmiddel</u>	Een <u>bewijsmiddel</u> is gedefinieerd als een bericht of document aan de hand waarvan <u>feiten</u> kunnen worden vastgesteld of weerlegd.
<u>Gebeurtenis</u>	Een <u>gebeurtenis</u> is gedefinieerd als iets dat gebeurt of gebeurd is <u>op een moment in de tijd</u> , bijvoorbeeld In te vullen, ingevuld, te ontvangen, ontvangst.
<u>Handeling</u>	Een <u>handeling</u> is gedefinieerd als wat iets of iemand doet, bijvoorbeeld invullen, ondertekenen of toezenden. <u>De start van een handelingen en het einde van een handeling kan worden aangeduid door middel van een gebeurtenis.</u>
<u>Tijdsverloop</u>	Een <u>tijdsverloop</u> is gedefinieerd als duur, tijd, tijdsduur.
<u>Omstandigheid</u>	Een <u>omstandigheid</u> is gedefinieerd als een toestand bij een bepaalde <u>gebeurtenis</u> .
<u>Context</u>	Een <u>context</u> is gedefinieerd als de ~~totale~~ omgeving waarin iets zijn betekenis krijgt. Hierbij kan zowel letterlijk "tekst" worden bedoeld als een situatie of betrokken personen. In de taalkunde de delen van een zin, paragraaf, hoofdstuk etc., volgend op of voorafgaand aan een bepaald woord of passage die het zijn exacte betekenis geeft.
<u>Concept</u>	Een <u>concept</u> is gedefinieerd als ~~een~~ de mentale voorstelling van een of meer ideeën die worden samengevat in een hogere klasse van gelijkaardige of verwante verschijnselen of abstracte relaties.
<u>Term</u>	Een <u>term</u> is gedefinieerd als een woord of woorden die in een specifieke <u>context</u> wordt <u>worden</u> gebruikt voor het aanwijzen van een <u>concept</u> .
<u>Definitie</u>	Een <u>definitie</u> is gedefinieerd als de betekenisbeschrijving van een <u>term</u> .
<u>Bewering</u>	Een <u>bewering</u> is gedefinieerd als een claim over een feitelijke <u>of gepercipieerde toestand</u> , die waar of onwaar kan zijn.
<u>Regel</u>	Een <u>regel</u> is gedefinieerd als een voorschrift <u>over</u> de uitvoering van handelingen, de integriteit van feiten, het classificeren, toewijzen <u>of</u> afleiden van feiten.
<u>Propositie</u>	Een <u>propositie</u> is gedefinieerd als een <u>bewering</u> die waar of onwaar is dan wel een <u>bewering</u> waarvan de waarheidswaarde

Opmerking [ML11]: Het onderscheid tussen gebeurtenis en handeling vind ik onduidelijk. In wetgeving is het vaak een kwestie van smaak of iets actief (handeling) of passief (gebeurtenis) wordt geformuleerd. Bv.
1. De belastingplichtige vult het formulier in en ondertekent het, alvorens hij dit toezendt aan de inspecteur.

2. Het formulier wordt volledig ingevuld en ondertekend toegezonden aan de inspecteur.

In 1 is het een handeling, in twee een gebeurtenis. Maar eigenlijk is er geen verschil, toch?

Opmerking [ML12]: of handeling?

Opmerking [ML13]: Zouden we begrip ook niet moeten definiëren (als: een term in een context)?

DD: ik kan deze opmerking niet volgen.

Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels

onbekend is.

Gecontroleerde natuurlijke taal

Een gecontroleerde natuurlijke taal is gedefinieerd als een deelverzameling van een natuurlijke taal met een beperkte grammatica en woordenschat om ambiguïteit te verminderen of te elimineren.

13.2 Juridische begrippen

Wettelijk voorschrift

Een wettelijk voorschrift is gedefinieerd als een regel die op een wet is gebaseerd.

Met opmaak: Standaard

Met opmaak: term Char

Beleidsregel

Een beleidsregel is gedefinieerd als een bij besluit vastgestelde algemene regel, niet zijnde een algemeen verbindend voorschrift, omtrent de afweging van belangen, de vaststelling van feiten of de uitleg van wettelijke voorschriften bij het gebruik van een bevoegdheid van een bestuursorgaan. (Algemene wet bestuursrecht, 2012)

Uitvoeringsbeleid

Uitvoeringsbeleid is gedefinieerd als het geheel aan regels over uit te voeren taken en te realiseren doelstellingen van een organisatie, tezamen met de in de tijd uitgezette acties en de daarvoor benodigde middelen om die taken uit te voeren en die doelstellingen te realiseren.

Besluit

Een besluit is gedefinieerd als een schriftelijke beslissing van een bestuursorgaan, inhoudende een publieksrechtelijke rechtshandeling. (Algemene wet bestuursrecht, 2012)

Beschikking

Een beschikking is gedefinieerd als een besluit dat niet van algemene strekking is, met inbegrip van de afwijzing van een aanvraag daarvan. (Algemene wet bestuursrecht, 2012)

Recht

Een recht is gedefinieerd als wat een iets of iemand mag en wat iets of iemand toekomt, bijvoorbeeld `recht op huursubsidie`, `recht op vrijheid van meningsuiting`.

Opmerking [DD14]: Moet dit geen subjectief recht zijn.....ML?

Plicht

Een plicht is gedefinieerd als wat iets of iemand móét doen, bijvoorbeeld aangifteplicht.

Objectieve recht

Het objectieve recht is gedefinieerd als het geheel van rechtsregels en normen, zoals die voortvloeien uit wetgeving, rechtspraak en gewoonten.

Subjectief recht

Het subjectief recht is gedefinieerd als een in het rechtssysteem erkende bevoegdheid om bepaalde handelingen uit te voeren. Een subjectief recht is het concrete recht van een persoon, dat voortvloeit uit het objectieve recht.

Rechtssubject

Een rechtssubject is gedefinieerd als een drager van subjectieve rechten en plichten.

Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels

Rechtsnorm Een **rechtsnorm** is gedefinieerd als een **wettelijke** bepaling met bindende werking.

Rechtsregel Een **rechtsregel** is gedefinieerd als een **rechtsnorm** met algemene werking. De grondstructuur voor een **rechtsregel** is 'indien' .... **rechtsfeit** 'dan' ...**rechtsgevolg**.

Classificatieregel Een **classificatieregel** is gedefinieerd als een **regel** met **algemene werking**. Classificatieregels hebben over het algemeen het volgende patroon:

~~'indien' voorwaarde 'dan' feit 'wordt beschouwd als' rechtsfeit.~~
~~'indien' voorwaarde 'dan' rechtsfeit 'wordt beschouwd als' rechtsfeit.~~

Toewijzingsregel Een **toewijzingsregel** is gedefinieerd als een **regel** met algemene werking. De grondstructuur voor een **toewijzingsregel** is 'indien' .... **rechtsfeit** 'dan' ... **rechtsfeit**.

Rechtsfeit Een **rechtsfeit** (Wikipedia - Rechtsfeit) is gedefinieerd als een **feit** waaraan het objectieve recht een **rechtsgevolg** koppelt, zoals het ontstaan van een subjectief recht. Het begrip **rechtsfeit** is geen wettelijk begrip, doch een begrip uit de rechtswetenschap, ook wel de doctrine genoemd.

Rechtsgevolg Een **rechtsgevolg** (Wikipedia - Rechtsgevolg) is gedefinieerd als de aanduiding voor het gevolg dat het objectieve recht verbindt aan een **rechtsfeit** of combinaties van rechtsfeiten. Het **rechtsgevolg** omvat de wijziging(en) in de **rechtspositie(s)** of de **rechtsbetrekking(en)** die optreden als gevolg van dat **rechtsfeit**.

Rechtsgebeurtenis Een **rechtsgebeurtenis** is gedefinieerd als een soort **gebeurtenis** waaraan het **objectieve recht** een **rechtsgevolg** koppelt.

Rechtshandeling Een **rechtshandeling** is gedefinieerd als een **soort handeling** met beoogd **rechtsgevolg**.

Feitelijke handeling Een **feitelijke handeling** is gedefinieerd als een **soort handeling** met niet-beoogd **rechtsgevolg**.

Rechtsomstandigheid Een **rechtsomstandigheid** is gedefinieerd als de **omstandigheid** waarin een rechtspersoon of natuurlijk persoon m.b.t. zijn **rechten** en **plichten** verkeert.

Rechtspositie Een **rechtspositie** is gedefinieerd als de **omstandigheid** waarin een natuurlijk persoon m.b.t. zijn rechten en plichten verkeert.

Tijdsverloop met rechtsgevolg Een **tijdsverloop met rechtsgevolg** is gedefinieerd als een **tijdverloop** waaraan het objectieve recht een **rechtsgevolg** koppelt.

Opmerking [ML15]: Eigenlijk is dit (en ook toewijzingsregel) geen juridisch begrip. In de handboeken wordt dit onderscheid in (rechts)regels helemaal niet gemaakt.

Opmerking [ML16]: maar wat doet ie dan? Het classificeren van feiten als rechtsfeiten toch?

Opmerking [ML17]: functie omschrijving (zie ook bij class. regel.

Opmerking [ML18]: Dat geldt voor rechtsgevolg ook volgens mij.

Opmerking [ML19]: rechtsrelaties?

Opmerking [ML20]: Hoe kan dit hetzelfde zijn als rechtsomstandigheid?

Niet hetzelfde rechtspositie is een woord dat alleen gebruikt wordt voor natuurlijke personen. Rechtsomstandigheid is een woord ook voor rechtspersonen.

Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels

<u>Rechtsrelatie</u>	Een <u>rechtsrelatie</u> <i>is gedefinieerd als</i> de relatie die ontstaat tussen twee personen tijdens als gevolg van een <u>rechtshandeling</u> , een <u>rechtsgebeurtenis</u> of een <u>tijdsverloop</u> .
<u>Voorwaarde</u>	Een <u>voorwaarde</u> <i>is gedefinieerd als</i> een <u>feit</u> dat noodzakelijk is of gemaakt wordt wil een gebeurtenis plaatshebben of een ander feit geldig zijn. Een <u>voorwaarde</u> <i>heeft als synoniem</i> toepassingsvoorwaarde of normconditie.
<u>Modaliteit</u>	Een <u>modaliteit</u> <i>is gedefinieerd</i> als een wijze of manier.
<u>Fictie</u>	Een <u>fictie</u> <i>is gedefinieerd als</i> een verondersteld maar onbewezen <u>feit</u> , dat een onweerlegbaar rechtsvermoeden oplevert (en waartegen dus geen tegenbewijs openstaat).
<u>Gebod</u>	Een <u>gebod</u> <i>is gedefinieerd als</i> een plicht tot handelen.
<u>Verbod</u>	Een <u>verbod</u> <i>is gedefinieerd als</i> een plicht tot nalaten.
<u>Vrijstelling</u>	Een <u>vrijstelling</u> <i>is gedefinieerd als</i> een situatie of geval waarin een plicht niet geldt.
<u>Toestemming</u>	<u>Toestemming</u> <i>is gedefinieerd als</i> goedkeuring van een verzoek of wens.
<u>Bevoegdheid</u>	Een <u>bevoegdheid</u> <i>is gedefinieerd als</i> een kwaliteit of <u>recht</u> tot uitoefening van bepaalde <u>handelingen</u> en/of <u>rechtshandelingen</u> .

13.3 Begrippen voor het specificeren van een overheidsorganisatie

<u>Product</u>	Een <u>product</u> <i>is gedefinieerd als</i> iets dat kan worden aangeboden op de markt om aan een vraag te voldoen. Een product kan daarbij een tastbaar goed zijn, zoals een artikel in een winkel, maar ook een <u>dienst</u> .
<u>Dienst</u>	Een <u>dienst</u> <i>is gedefinieerd als</i> een afgebakende prestatie van een overheidsorganisatie, die burgers en bedrijven in staat stelt om aan hun verplichtingen te voldoen of aanspraken te verzilveren in hun relatie met een overheidsorganisatie.
<u>Doelgroep</u>	Een <u>doelgroep</u> <i>is gedefinieerd als</i> een gedeelte van de samenleving waarop de dienstverlening zich richt, meestal heeft deze verzameling partijen overeenkomende eigenschappen.
<u>Doelstelling</u>	Een <u>doelstelling</u> <i>is gedefinieerd als</i> een gewenste situatie waar naar toe gewerkt wordt.
<u>Kader</u>	Een <u>kader</u> <i>is gedefinieerd als</i> een structuur die nog moet worden ingevuld, maar waarvan de begrenzing van het geheel,

Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels

	en het onderlinge verband van onderdelen, reeds is vastgesteld.
<u>Levensgebeurtenis</u>	Een <u>levensgebeurtenis</u> is gedefinieerd als een <u>gebeurtenis</u> in het leven van een mens.
<u>Activiteit</u>	Een <u>activiteit</u> is gedefinieerd als een <u>handeling</u> die door een persoon uitgevoerd kan worden.
<u>Proces</u>	Een <u>proces</u> is gedefinieerd als een set van samenhangende <u>activiteiten</u> met als doel het leveren van een <u>product</u> en/of <u>dienst</u> om input (bv. planningen, veiligheidsrapporten, adviezen) om te zetten in output (bv. inspecties, onderzoeksrapporten, handhavingmaatregelen). Een proces wordt gestart door een duidelijke trigger en eindigt met een duidelijk resultaat.
<u>Trigger</u>	Een <u>trigger</u> is gedefinieerd als een <u>gebeurtenis</u> die de aanzet tot een activiteit vormt.
<u>Rol</u>	Een <u>rol</u> is gedefinieerd als een samenhangend pakket aan <u>activiteiten</u> dat door een of meer personen vervuld kan worden.
<u>Regel</u>	Een <u>regel</u> is gedefinieerd als een voorschrift over gedrag, acties, uitvoering en procedures in een <u>activiteit</u> .
<u>Classificatiereg</u>	Een <u>classificatiereg</u> is gedefinieerd als een <u>regel</u> met algemene werking. Classificatieregels hebben over het algemeen het volgende patroon: 'indien' <u>voorwaarde</u> 'dan' (rechts) <u>feit</u> '. 'indien' <u>voorwaarde</u> 'dan' (rechts) <u>feit</u> 'wordt beschouwd als' (rechts) <u>feit</u> .
<u>Toewijzingsregel</u>	Een <u>toewijzingsregel</u> is gedefinieerd als een <u>regel</u> met algemene werking. De grondstructuur voor een <u>toewijzingsregel</u> is 'indien'.... <u>rechtsfeit</u> 'dan' ... <u>rechtsfeit</u> .
<u>Uitvoeringsbeleid</u>	~~Het <u>Uitvoeringsbeleid</u> is gedefinieerd als het geheel aan <u>regels</u> over uit te voeren taken en te realiseren doelstellingen van een organisatie, tezamen met de in de tijd uitgezette acties en de daarvoor benodigde middelen om die taken uit te voeren en die deze doelstellingen te bereiken realiseren.~~
<u>Besluit</u>	Een <u>besluit</u> is gedefinieerd als een schriftelijke <u>beslissing</u> van een bestuursorgaan, inhoudende een <u>publieksrechtelijke</u>

Opmerking [ML21]: Beetje verwarrend omdat het ook een algemeen begrip is, en omdat het ook in de omschrijving van bepaalde juridische begrippen wordt gebruikt. Zou je er dan toch niet bedrijfsregel van maken?

Brrrrr, dan zouden we moeten nadenken over de individuele doelen van deze begrippen.

Opmerking [ML22]: maar wat doet ie dan? Het classificeren van feiten als rechtsfeiten toch?

DD: Strikt genomen kan niet want het zijn pas rechtsfeiten wanneer de regels (uit W&R) kunnen worden toegepast.

Opmerking [ML23]: functie omschrijving (zie ook bij class. regel.

Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels

Beschikking rechtshandeling. (Algemene wet bestuursrecht, 2012)
Een beschikking is gedefinieerd als een besluit dat niet van algemene strekking is, met inbegrip van de afwijzing van een aanvraag daarvan. (Algemene wet bestuursrecht, 2012)

Opmerking [ML24]: juridisch begrip

Opmerking [ML25]: idem

13.4 Begrippen voor het specificeren van administraties

Afleidingsregel Een afleidingsregel is gedefinieerd als een regel voor het afleiden van feiten van-uit eerder verklaarde of bewezen feiten.

Opmerking [ML26]: Waarom staat deze hier, en classificatie en toewijzingsregel bij de jur. begrippen? Dat zijn toch species van het genus afleidingsregel? En moet je ook de reken- en beslisregels niet nog opnemen?

Administratie Een administratie is gedefinieerd als de plaats waar gegevens zorgvuldig worden geregistreerd zodat ze later terug te vinden of te controleren zijn.

Administratieve gebeurtenis Een administratieve gebeurtenis is gedefinieerd als een gebeurtenis die leidt tot het aanleggen, wijzigen of verwijderen van gegevens in een administratie.

Opmerking [ML27]: of handeling?

Variabele Een variabele is gedefinieerd als een grootheid met een waarde die veranderlijk is.

Constante Een constante is gedefinieerd als een grootheid die binnen een bepaalde periode niet varieert.

Entiteit Een entiteit is gedefinieerd als iets (een ding) wat een bestaan heeft. De term beklemtoont van datgene de hoedanigheid dat het er is. In het Latijn is een ens een "zijnde" en is de entitas het "het er zijn van een zijnde". Voor het registreren van gegevens over entiteiten worden administraties ingericht. Voorbeelden van soorten entiteiten zijn: natuurlijk persoon, onderneming, rechtspersoon.

Domein Een domein is gedefinieerd als een lijst met mogelijke waarden, zoals natuurlijk getal, reëel getal, boolean, geheel getal, datum of een reeks van karakters. In een specificatie wordt met iedere variabele en met iedere expressie, een domein geassocieerd. Een domein bepaalt welke waarden de variabele of de expressie kan aannemen. Daarmee bepaalt het domein de wijze van verwerken en opslag. Daarnaast bepaalt het domein de bewerkingen op de variabele of de expressie die kunnen worden uitgevoerd.

Dimensie Een dimensie is gedefinieerd als het verband tussen vergelijkbare variabelen in verschillende feitpatronen.

Expressie Een expressie is gedefinieerd als een combinatie van waarden, variabelen, operatoren en functies die geïnterpreteerd (geëvalueerd) worden volgens bepaalde regels (zoals de operator prioriteit) en vervolgens uitgerekend om een

Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels

bepaalde waarde op te leveren. Men zegt dat de expressie evalueert naar die waarde.

Periode

Een periode *is gedefinieerd als* een tijdsruimte begrensd met een begin tijdstip en een eind tijdstip.

Tijdstip

Een tijdstip *is gedefinieerd als* een punt in de tijd.

Tijdsduur

Tijdsduur *is gedefinieerd als* een tijdsbestek.

Opmerking [ML28]: Is dit niet hetzelfde als periode? En zijn deze laatste drie eigenlijk geen algemene begrippen?

13.5 Definities van soorten gegevens

Stamgegevens

Een stamgegevens *is gedefinieerd als* een soort gegeven dat een interne of externe entiteit representeert en dat de basis vormt voor processen. Ondanks dat stamgegevens vaak externe entiteiten representeren, zijn ze altijd specifiek voor een organisatie. Een organisatie of een persoon bestaat onafhankelijk van een organisatie, maar als stamgegevens zou een persoon binnen de organisatie kunnen bestaan als belastingplichtige én als medewerker. Vanuit een tijdsperspectief, zijn stamgegevens stabiel. De levenscyclus is organisch omdat elk stamgegeven gebeurtenissen bevat, bijvoorbeeld creatie en mutatie in overeenstemming met de ontwikkeling van de levenscyclus van de entiteit die het vertegenwoordigt. (bijvoorbeeld: een medewerker stamgegeven wordt gemaakt en aangepast aan de status van de medewerker (instroom > doorstroom > uitstroom)) Voorbeelden van stamgegevens zijn: belastingplichtige, fiscale eenheid OB, leverancier, medewerker, artikel, product, klant, onroerende zaak etc.

Transactiegegevens

Een transactiegegevens *is gedefinieerd als* een soort gegeven dat altijd gemaakt wordt in relatie tot de uitvoering van een specifieke activiteit die wordt gerepresenteerd. De geldigheidsduur van dit gegeven is beperkt tot de cyclustijd van de specifieke activiteit, ook al kan er voor het resulterende document een lange bewaartermijn gelden. De reikwijdte van de transactiegegevens is altijd beperkt tot één bedrijfsonderdeel. Als gevolg van de uitvoeringsfocus van deze gegevens zijn de volumes van deze gegevens over het algemeen het hoogst. Immers de transactiegegevens beschrijven alles wat er gebeurt met de entiteiten beschreven met door stamgegevens. Voorbeelden van transactiegegevens zijn: gegevens betreffende een aanvraag, verzoek, aangifte, betaling, bestelling, beschikking, of factuurontvangst.

Metagegeven

Een metagegeven is gedefinieerd als een gegevens over gegevens, definities en omschrijvingen van objecten, entiteiten en gegevenselementen. Met metagegevens worden gegevens over kenmerken van gegevens aangeduid, bijvoorbeeld:

- het doel en betekenis van de gegevens
- waarom de gegevens zijn ontstaan
- samenstelling, opbouw, omvang, actualiteit, betrouwbaarheid
- wie de gegevens heeft aangeleverd
- wie de gegevens heeft gemaakt
- wie de gegevens gebruikt
- wie de beheerder is van de gegevens
- de standaarden gehanteerd bij het opstellen van de gegevens (b.v. Unicode)
- waarmee de gegevens zijn gemaakt (b.v. type fotocamera.)

De metagegevens van een bestand kunnen bijvoorbeeld bestaan uit de titel, het onderwerp, de auteur en de grootte van het bestand.

Gestructureerd Nederlands voor feiten en regels

Referentiegegevens

Referentiegegevens zijn gedefinieerd als soort gegevens in de vorm van gestructureerde lijsten met waarden die worden gebruikt door andere (stam) gegevens. Ze hebben als doel gegevens te structureren en te organiseren zodat deze gegevens gebruikt kunnen worden in transacties. Ze worden vaak bepaald door externe standaardisatie instellingen of agentschappen om uitwisseling van gegevens tussen organisaties te vergemakkelijken. Dit is echter niet een beperkende voorwaarde, want vooral in grotere ondernemingen is het noodzakelijk om gedeelde interne referentiegegevens (bijvoorbeeld organisatorische eenheden, waardering klassen, product hiërarchieën enz.) te definiëren. Referentiegegevens zijn statisch van aard. De standaardisatie van de waarden is cruciaal in de harmonisatie en consolidatie van gegevens. Zowel de onderhoudsinspanning als de distributie van referentiegegevens naar alle relevante systemen een eerste vereiste om de interoperabiliteit tussen de systemen en processen te creëren.

Voorbeelden: ISO landcodes, douanetarief nummers, DUNS nummers.

Relatie met metagegevens: Daar waar metagegevens de standaard bepalen (bijv.: wat is de correspondentietaal en de manier waarop deze is vastgelegd) bevatten de referentiegegevens de lijst met de mogelijke waarden met de respectievelijke naam / waarde-paren (nl> Engels, de> Duits, etc.)

Relatie met stam- en transactiegegevens: Referentiegegevens zorgen ervoor dat stamgegevens en transactiegegevens aan elkaar kunnen worden gerelateerd en processen kunnen worden geautomatiseerd. Bv: de definitie van de correspondentietaal moet worden toegewezen aan de taal van product- en dienstbeschrijvingen en voor de taal van formulieren die gebruikt worden voor aangiften of aanvragen.

14 Bibliografie

- Aanwijzingen voor de regelgeving. (2011, December).
- Algemene wet bestuursrecht*. (2012, 11 07). Opgehaald van wetten.nl: www.wetten.nl
- Allen, L., & Saxon, C. S. (sd). Better Language, Better Thought, Better Communication. The A-Hohfeld Language for Legal Analysis.
- Boer A., E. v. (n.d.). A Problem Solving Model for Regulatory.
- Chat, P. D. (sd). *Kennis Gebaseerd Werken*.
- Corbin, A. (1919). Legal Analysis and Terminology.
- Deschamps, K. (2011). De formulering van rechtstnormen in wetteksten. *Regelmaat*.
- Dietz, J. L. (n.d.). DEMO, towards a discipline of Organisation Engineering.
- Dulfer D, S. P. (sd). *Businesscase regelgebaseerd werken 1.02*.
- Engers van. (sd). *POWER An integrated method for legislation and regulations from their design tot their use in e-government services and law enforcement*.
- Engers van, K. H. (sd). *Power to the E-Government*.
- Fiorito, L. (2010). John R. Commons, Wesley N. Hohfeld and the origins of transactional economics. *Duke University Press*.
- Hofeld, W. N. (1913). *Fundamental Legal Conceptions as Applied in Judicial Reasoning*. Yale.
- J.Th., D. (2007). Een inleiding in de rechtswetenschap.
- Jeroen van Grondelle, G. R. (2013). Towards Webscale Business Processes. Be Informed.
- Joost Breuker, R. H. (n.d.). Deliverable 1.4 OWL Ontology of Basic Legal Concepts (LKIF-Core).
- Kloosterhuis, H. (2001). Van overeenkomstige toepassing. De pragma-dialectische reconstructie van analogieargumentatie.
- Koehler, J. (n.d.). he Process-Rule Continuum —How can the BPMN and SBVR Standards interplay?
- Krishna Sapkota, A. A.-A. (sd). *A Framework for Semantic Annotation of Regulatory Text*.
- Lindahl, L. (sd). Hohfeld relations and spielraum for action,.
- Nijssen, G., & Le Cat, A. (2009). *Kennis Gebaseerd Werken*.
- Online encyclopedie*. (sd). Opgehaald van [encyclo.nl](http://www.encyclo.nl): www.encyclo.nl
- Peters, A. W. (sd). *On Rule Extraction from Regulations*.
- Prof.mr.drs.J.Th.Degenkamp. (2007). *Een inleiding in de rechtswetenschap*. Kluwer.
- Ross R., S. S. (sd). RuleSpeak Zinsstructuren v2-NL5.
- Sanden van de W., S. B. (sd). *Informatiearchitectuur, de infrastructurele benadering*.
- Sartor, G. (sd). Fundamental Legal Concept: A Formal an Teleological Characterisation.
- Snoeck Monique, D. G.-M. (1999). *Object-oriented Enterprise Modelling with MERODE*. Leuvense Universitaire pers.
- Wikipedia - Rechtsfeit*. (sd). Opgehaald van Wikipedia: <http://nl.wikipedia.org/wiki/Rechtsfeit>
- Wikipedia - Rechtsgevolg*. (sd). Opgehaald van Wikipedia: <http://nl.wikipedia.org/wiki/Rechtsgevolg>
- Wikipedia - Rechtsregel*. (sd). Opgehaald van Wikipedia: <http://nl.wikipedia.org/wiki/Rechtsregel>